

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.

Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Karácsonyi örömhír.

Hol van, a ki született, a zsidók királya?

Bethlehemben keresték őt, mondomta Heródes király, a tudakozódó napkeleti fejedelmeknek. Azok meg is találták őt Bethlehemben, Dávid szülővárosában.

Ma ez a megszületett király az egész világon, mindenütt ott van, mert mindenütt uralkodik. A zsidók között született, a zsidó nép legnagyobb királyának Dávidnak véréből, tiszta Szűznek égi sarjaként, de az egész világnak született.

Nagy örömet hirdetek nektek, mely leszen minden népnek. Így jelenti az Üdvözítő születését az Úr angyala a bethszúrai mezőkön virrasztó pásztoroknak, a kikben az akkori zsidóság atyáinak élő hite és tiszta erkölce homálytalan fényvel ragyogott.

Minden népnek szól az Üdvözítő születésének örömhíre, mert minden népnek a királya ő. Királyi fényt, királyi gazdagságot, királyi nagylelkűséget, hozott le a földre s ezek a királyi tulajdonok az egész világ kincsei.

Az élet mérhetetlen terén, a hol sivatagok terjeszkednek, óceánok hullámanak az ember körül, az ő tanítása az a mértföldjelző oszlop, a mely az emberiség haladásának az irányt mutatja; az

a világitó torony, mely fényt szór a tévelyeknek és hibáknak sötét lepelével ránk szálló éjjelére.

Ezer próféta támadt, a kik Krisztus világossága helyett más szöveteket próbáltak és próbálnak is folyton gyujtani az emberi nemnek. Elnevezték örök anyagnak, evolúciónak, világleleknek és sok másnak azt a törvényt, mely az embert feljebb és feljebb viszi a tökélesedés meredek ösvényén, a nagy emberhez, a kulturfejlődésnek arra a fokára, a melyen Nietzsche az Übermensch-et, az emberfelettit, Stirner a tökéletes Ént, az önmagának elégséges, a vallásnak, a társadalmi szokásoknak és erkölcsöknek bilincseit önmagáról lerázó embert kereste.

Nevetséges erőlködés. Krisztus nélkül még egy kis szobát bevilágító mécsest sem tudunk gyujtani, nem hogy életszöveteket tudnánk lángra lobbantani. Harsozhatják százszor és ezerszer a fülünkbe: Az emberfeletti után kell törekedni, az Übermensch magaslatára kell magunkat felküzdenünk, a tökéletes Én-nek, az önmagában teljes, befejezett világot alkotó embernek az eszményét kell magunkban megvalósítanunk: ki érti meg mindezt?

De mondjuk a tudatlan pórnak, a gondolkodni kezdő gyermeknek: Van egy Úr a világon és mi mindnyájan annak

teremtőmei, van egy Atya a mennyben és a földön és mi mindnyájan annak gyermekei, van egy bíró az égben és az ég alatt és mi mindnyájan annak számadó sáfárai vagyunk, megérti ezt és a mig az esze megvilágosodik, a szive is hevül mindenért, a mi az életet jóvá, széppé és nemessé teszi.

A legegyszerűbb embernek sem sok Krisztus bölcsesége, a világok rejtélyeit kutató tudósnak sem kevés. A keresztény tanítás mécses a kis lakásokban, fáklya a világutak beláthatatlan sájkain. Királyi fény, melytől világosságot kap az alacsony kunyhó és a magasan fekvő büszke palota.

Száz és ezer reformátor támadt, a kik Krisztus királyi kincsei helyét más javakkal kínálták meg az embert.

Érzéki és szellemi örömök, élvezetek, kötelesség, jog, tudomány, becsület, tisztesség, munka, a közösség érzése, mint az emberi boldogság eszközei állítatnak a társadalom szeméi elé. De csak válasszuk el ezeket a szeretettől, ettől a nagy keresztény erénytől, csak válasszuk el őket az Isten akaratján való szent megnyugvástól, a keresztény életbölcséségnél ettől az alapkövétől, elvesztik azok a javak minden boldogító erejüket és romlására fognak szolgálni az utánok kapkodó embernek.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

A kiűzött gyerek.

Karácsonyi életkép.

— Irta: ADIEU. —

Borongós téli nap délutánján Pethőfalvy Arnold mivel töltené az időt, ha nem ülne a füstös kávéházban, a melyben mindig talál kedve szerinti társaságot. A kis város közönségében, melyet a fiatal ügyvéd úgy ismer, mint a rossz pénzt, mindig akad egy-két ember, a kikkel össze lehet állani billiard, vagy kártyajátékra, már a hogyan magával hozza a szórakozási kedv, széles, vagy ötlet.

— De talán már ideje volna haza tekinteni — mondja Pethőfalvy, hanyagul elejtve a kártyacsomót egy befejezett tarokk-játszma után.

— Őt az óra fiúk, menjünk, ne boruljon ránk a karácsonyest ezen a hideg tanyán, a hol semminő fűtéssel nem tudják pótolni a családi fűszert melegét.

Ezzel felkelt a kártyaasztaltól, magára öltötte hosszú prémes kabátját s társaitól kísérve, elhagyta a kávéházat. Az utcán kezét szoritott a pajtasokkal s azután gyors lépésekkel tartott a Mező-utca felé, a hol ujjonnan épült, kényelmes

űri lakást nyújtó háza állott. Arcáról lesugárzott az öröm érzése, a mely be szokott lopódnia egy olyan ember szívébe, a kit kellemes meglepetésnek a reménye biztat.

Pethőfalvy Arnold ebben a pillanatban két kis gyermekére gondolt, a kiknek otthon karácsonyfát készített a mama és a két apróságot becézgető nagymama, özv. Pethőfalvy Károlyné, a dúsgazdag fiatal ügyvéd édes anyja. Az öt éves Katicza és a három éves Jenő voltak a boldogan élő család örömeinek élesztő sugarai.

Nagy sor volt az, a mig Pethőfalvy ilyen boldog családi otthont alapíthatott. Szülei gazdagok voltak, Pethőfalvy Károly Lápmező, Révmonostor és Kshegyes községek javarészét mondhatta magáénak. A három tagban fekvő birtokok síktábláira külön-külön jó negyven eke vonult ki hasogatni az Isten adta kövér föld kebelét.

De olyan módos volt az élet Pethőfalvyék házában, hogy azt a három gyönyörű birtok sem bírhatta meg. Felen át a városban laktak, a hol folytatták a falusi uraskodást. Tágas lakást béreltek a város legelőkelőbb helyén, fogatot tartottak, nem is egyet, a városi élet társadalmában vezető szerepet vittek, a mely foglalkozás mindig drága, mindig költséges szokott lenni. Két képviselőválasztás is, a melyek közül az egyik Pethő-

falvy szörnyen elbukott, eret vágott a költségek földesúr zsebében.

Lassan-lassan adósság terhelte meg a birtokokat s a politika boszorkány konyhájának az üstje is mindig többet nyelt el a fogyó jövedelemből, úgy hogy egy szép napon Pethőfalvy Károly arra ébredt fel, hogy a tisztartója az uradalmi pénztár teljes fizetésektelenségét jelentette be. A birtokok akkor már túlon-túl voltak megterhelve, a bankok és magánosok a további hitelezést megtagadták.

Nem maradt a családi birtokból egy talpalatnyi föld sem. A hitelezőkkel folytatott szerencsétlen végű pereskedés az adósság kifizetése után fenmaradt összeget is felemészttette, a gazdag földesúr minden anyagi támasz nélkül a nyomornak nézett elébe. Mint annyi mást, úgy őt is a tekintetes vármegye mentette meg, egy jelentéktelen állásba helyezvén el a jobb napokat látott embert, a hol éppen csak hogy éhen nem halt.

Arnold akkor tiz éves volt. Szere-száma nincs azoknak a nélkülözéseknek, melyeket a törekvő fiúnak ki kellett állania, a mig a gymnáziumot és az egyetemet elvégezhette. Erős akarata, szorgalma, életre valósága legyőzte a nehézségeket s huszonhat éves korában már mint kész ember, mint diplomás ügyvéd állott ki az élet porondjára.

Az anyagi élvezetektől fertő lesz, a szellemi örömeiből rideg büszkeség és gőg, a kötelességből lelketlen szigor, a jogból önkény, a tudományból elbizakodottság, a becsületből formáság, a tisztességből külső máz, a munkából nyűg, a közösség érzetéből társadalmi elszigeteltség, ellenszenv és osztálygyűlölet.

Ne ámítsák a boldogság ígéretével az embereket azok, a kik még soha egy embert sem tudtak boldoggá tenni. Az emberek zöme úgy sem fog utánok menni soha sem, az ragaszkodni fog az ő égi Királyához, a ki a szeretet és a megnyugvás kincseivel milliók szívébe békét s a béke szelid érzéseit át boldogságot csepegtet.

Támadtak emberbarátok is, a kik Krisztus királyi nagy lelkülege helyett más szívlángot akartak az emberi szívekben meglobbantani.

Elnevezték az új tüzet emberi részvétnek, szánalomnak, emberbaráti érzésnek, jószívűségnek. Mindez jobban tetszett és tetszik nekik, mint a keresztény irgalmasság neve. Pedig csak zárjuk ki azt a krisztusi irgalmasságot a társadalomból, a szívekből, lesz majd emberi részvét, szánalom a világon, a melynek az ereje addig a határig fog érni, a melynél a nyomor és az inség alkalmatlan a módos, az élet javait bőven élvező embernek; lesz emberbaráti érzés és jószívűség, a melyet a számítás és a félelem fog munkájában vezetni.

A szegénynek égi jutalom fejében csak Krisztus ad. Az állam és a vallás nélküli társadalom azért ad, mert fél, hogy gonosztevő lesz az elhagyatott embertől. A kitől nem fél, azt nem is segíti. A napfényre nem jövő nyomor után bizony nem kutat. Pedig éppen ez a bujkáló nyomor rejti magában az élet legiszonyúbb mélységeit.

Krisztus irgalmasságának ölelő karjai isteni nagylelkűséggel fogják át a szegényt,

Szellemi kiválósága, férfiúi szépsége, finom, előkelő modora, melyet egyetlen örökségképen szüleitől sajátított el, a társaság kedvencévé tette a jönevű fiatal embert.

Az athletikai club farsangi mulatságán megismerkedett Tavy Piroskával, egy kis városi gazdag bankigazgató és birtokos egyetlen leányával. Nem telt bele egy félév s Pethőfalvy mint új házas vonult a Tavyaknak a Mező-utcában álló, nem rég épült, csinos emeletes házába, melyet az öregek leányuknak engedtek át.

A nagy vagyon, a kedvező összeköttetések gyors szárnyakon emelték a fiatal ügyvéd jó hírnevét, úgy hogy az ő irodája lett a kis vidéki városban a legkeresettebb prókatori helyiség.

Pethőfalvy Arnold örömtől dagasztott vidám kedélyhangulatát, a melylyel családi fészkebe, gyermekeinek karácsonyi örömei közé sietett, megrontotta egy véletlen.

Amint házában a kapujába befordult, ott a kapualj egyik fülkéjében egy didergő gyereket pillantott meg.

— Mit keressz itt? Hogyan jutottál ide — kérdezte haragosan a megijedt gyerektől.

Pethőfalvy azok közé tartozott, a kiket a jó sors rövidlátókká és szűk szívű emberekké

a szenvedőt, a kiről elég annyit tudniok, hogy nélkülöz és szenved.

Hol van tehát, a ki született, a zsidók királya? Bethlehemben és az egész világon. Mindenütt uralkodik, királyi fénynyel, királyi gazdagsággal, királyi nagylelkűséggel.

Ez karácsony szent ünnepének nagy örömhire.

A városi tisztújítás. Nyitra város polgársága élénken érdeklődik a mindinkább közeledő városi tisztújítás iránt. Ujabbán ismét a következő hozzászólást vettük:

Nagy buzgalommal dolgoznak egyes körök azon, hogy a jelenlegi polgármester mellett hangulatot csináljanak és őt újra megválasszák.

E lap hasábjain már kifejtettek azok az okok, melyek a városi képviselőtestületnek erkölcsileg tehetetlenné teszik azt, hogy a polgármesteri állásnál a személyváltástól eltekintsen.

Mi most nem reflektálunk ezekre az erkölcsi természetű okokra, mert számtalanszor tapasztaltuk, hogy a mai világban roppant nehéz ilyenekkel operálni, hanem inkább az úgy *gyakorlati* oldalát domborítjuk ki.

Ügyszólván a kétszer-kettő négy bizonyosságával előre megmondhatjuk, hogy bárminő kísérlet és erőfeszítés arra nézve, hogy a jelenlegi polgármester állásában tovább is, akár csak rövid időre megmaradjon, sikerre nem vezethet.

Először is lehetetlen azt feltételezni, hogy Faschler Ferenc a végből nyújtotta be pályázatát, hogy újra megválasszassék. Ilyen szándékot ő nem tulajdoníthat ezen lépésének, mert hiszen szavát adta az alispánnak még a múlt évben, hogy csak a tisztújításig marad meg hivatalában, azontúl az állásra nem reflektál. Ebből nyilvánvaló, hogy ha Faschler Ferencet mindazonáltal megválasszának, kénytelen lenne nyomban lemondani.

De tekintsük most nem létezőnek ezt az akadályt és nézzük csak, hogy hogyan fest a dolog a gyakorlati lehetőség szempontjából.

A város felettes hatósága *tarthatatlanoknak* jelentette ki az ezidőszerinti állapotokat a városi közigazgatásban. Hát a ki az ilyen kijelentésekből valamit érteni tud és akar, az a legkönnyebben beláthatja, hogy a felettes hatóság a városi adminisztráció jelenlegi vezetőjét állásában továbbra is meghagyni nem hajlandó. Ha most már a képviselőtestület többsége a felettes hatóságnak ezzel a felfogása és szándékával szembe helyez-

szokott tenni. Nem mondhatni, hogy könyörtelen lett volna, ha kértek tőle, oda vetett a koldúsnak néhány fillert, részt vett a közadakozásban is, de ahhoz már nem volt szíve, hogy másoknak a nyomorát magától is megérezze s gondtalan jólétének napjaiban azokra is gondoljon, a kik szenvednek, nélkülöznek és nyomorognak.

Jótekonysága modernül gépies volt. Az élet bajaiából csak annyit látott meg, a mennyit a kéregetők a szeme elé tártak; a bőség szarujából annyi adományt hullatott ki, a mennyit kikoldultak tőle hangversenyeket, népünnepélyeket rendező elegáns hölgyek és urak.

Nem is csoda. Az irgalmasság messze látó cseméinek nagy akadály a zavartalanul jó sors. Csak az, aki szenved valamit, tud a szenvedés tenyészfészkei után kutató szemmel tekinteni.

Mikor tehát meglátta a kapualj alatt meghúzódott gyereket, nem a részvét és szánalom érzése fogta el, hanem erőt vett rajta a haragos indulat. Hogy mer ilyen rongyos, utcai gyerek az ő fényes úri házában kapuja alá beosonni! És éppen ma karácsony estéjén, a mikor kolduló alakoknak igazán nem szabad zavarniok a házbéliek örömét.

Egy-kettőre kiűzte a gyereket s azután mérgesen zárta be a kaput.

kedve *komoly kísérletet* tette a jelenlegi polgármester megválasztására, akkor abszolút bizonyossággal bekövetkezik az, hogy a jelenlegi polgármestert *kandidálni sem fogják*.

Vagy tegyük fel, hogy a kandidációt valamiképp sikerül keresztül vinni, abszolút bizonyossággal bekövetkezik az, hogy az esetleg újra megválasztott polgármestert a legrövidebb időn belül *felfüggesztik*.

Nagy kár igazán ilyen fontos ügyben, mint a minő a városi tisztújítás, erőltetni a lehetlenséget.

Ma a helyzet a legkomolyabban parancsolja, hogy hagyjunk fel a céltalan erőlködéssel és csoportosuljunk egy értelemmel azon jelölt körül, a kinek a megválasztása a legtöbb reményt nyújtja aziránt, hogy működésével a hasznos fejlődés korszakát fogja megnyitni a város életében. Ez pedig a fenforgó viszonyok között nem lehet más, mint *Steiner Gyula*.

Ne feledjük el, hogy a pályázók között olyan is van, a ki eddig meg sehol sem tudott kijönni a közönséggel, hanem a legcsunyábbul összevesszett vele mindenütt, azért kellett őt helyről-helyre eltovábbítani, míg végre sehol sem lehetett maradása. Ennek az urnak azonban van pártja különféle okokból...

Ha össze nem tartunk, megválasztják őt és akkor Nyitra városát egy olyan éra fogja boldogítani, mely nem a nyugodt, békés munkálkodásnak, hanem a véget nem érő áldatlan civakodásnak az éréja leszen.

Kell ez a városnak?

K. M.

Ujdonságok.

Lapunk t. olvasóközönségének boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A Nyitramegyei Szemle szerkesztősége.

Karácsonyi köszöntés.

(V. L.) Köszöntünk Karácsony, örömeik adója, enyhületnek hiátója, munkának, gondnak pihentetője, hitnek szilárdítója, csüggedt lelkek felemelője.

Mily nagy, mily csodás is vagy Te. Mig embertalálta világnézetek egy generációval keletkeznek és temetkeznek: közel két ezred év óta állsz Te s poézised, millió embereken uralkodó hangulatod ma sem kisebb. S mig minden intézmény, melyet ember formált, fejlesztett és zárt törvényszakaszokkal szabályozott, alá van vetve a világ és nemzeti eszmei áramlásának, — a Te

Esti imára kondult meg a harang, mikor Pethőfalvy Arnold fiatal felesége, két kis gyermekét a kezénél vezetve, férjének a dolgozó szobájába benyitott.

— Apuka, apuka! A mama mondta, hogy a Jézuska már elhozta a karácsonyfát. Szabad már bemenni? — kiáltotta lelkendezve atyja felé a kis Katica, s apró fivérének, Jenőcskének az arcáról is lelehetett olvasni, hogy ő is szeretne már bemenni abba a szobába, a hol a Jézuska által hozott karácsonyfa pompázik.

A boldog apa először össze-vissza csókolta a bájos gyermekeket s miután kedvesen enyelt velök, kis fiát karjaira véve, Katicát pedig mamájának engedvén át, ünnepi komolysággal ment be a karácsonyfas szobába, mely tündéri fénytől ragyogott.

A villamos körtekkal kivilágított szoba közepén nagy kerek asztalon állott a pazarul diszített karácsonyfa. Ezüstszerű rezgő guirlandok, csillagok, aranyhalacska, mozgó szárnyú fényes angyalok alakjai lebegtek a lampionokkal fényárba úsztatott fa szívárványszínű ágain. Csengő harangjáték kevert méla akkordokat a fa alatt csoportosított bethlehemi pásztorok zenéjébe, kiknek hárfáját elmés szerkezetű gépezet pengette.

isteni eredetűre immár közel kétezer év mutat. S milyen kétezer év!

A Te isteni eredetűnek meg kellett küzdenie a mult bálványával és e küzdelemben fenyegető mártiraiddal remegteted a pogány világnézet hatalmasait, majd könnyedén végeztél az ariánusokkal és szektáikkal és azt az orkászertű áramlatot is, mellyel Európában a népelhelyezkedés történt, felhasználád terjeszkedésre és a lelkek beteltek a rendiségben, a feudális korban a Te keresztény tanaid szociális tartalmával. Ennek a nagy európai népelhelyezkedésnek borzalmas pusztulás, vandalizmus járt nyomában, de, szent karácsony, a Te misztériumaidnak aligha árthatott annyit, mint a mai szépség, a szabadgondolkodás szétvetés jelszava és a hitközöny. S mégis nem több harang zúg-e ma s nem több, a napi munka szürke világában csüggedt, fáradt töprengő lélek emelkedik fel hozzád és megteik a karácsony nagy jelégével: „Békesség nektek a földön!”

A sivár életharcban sokszor megdőbvenve látjuk, hány embert nyögöz le a föld s hiú örömei, melyekért veritékesen, a megroskadásig tiz könnyűekkel túlekednek, vagy elérve a Mammont, belevetik magukat a gyönyörök, a hiu ragyogás árjába és lelkükkel felemelkedni képtelenek. Már már leragasztja, lenyűgözi az embert a földi salak: ám imára hívnak a karácsonyi harangok és a szürke életgondok emberének lelkét megfűrésztik a földi megváltás keresztényi elvei. Arany tömjén és myrrha helyett megadást, lelki megigazulást és élő hitet visz e század kételygő fia az ujszülöttnek, akinek születése maga, világfennállás óta a legdemokratikusabb cselekedet volt: királyok Királya, a ki a bethlehemi istállóban született.

De ha ez a kor, amely a nivellálódás, a hatalmi forrásokból keletkezett kiváltságok elleni küzdés kora, nem értené meg a krisztusi, mindeneket átfogó tiszta emberszereteten és egyenlőségben alapuló tanokat, amelyeket mintha e szociális forrongás idejében egyenesen mentő horgonyul kinálna a Gondviselés az emberiségnek: ott van a hagyományok gyönyörű kultusza, a fenyőgalyas, gyertyáskák, csecsebecsékkel ekes karácsonyfa és ennek kimeríthetetlen, mindig megújuló és mindig új poézise. De hitvány, de sivár, de szerencsétlen az az ember, akit a karácsonyfa, gyermekek öröme, magasabb régiókba nem emel, aki még ilyenkor is leragad a földi salakba.

Szép vagy karácsony! Tél apónak ragyogó poézise. Fehér lepelt kívánunk oda ki a kiserkedt vetésekre, fehér melegítő lepelt, hogy reménykedve várjuk a kikeletet, hogy a karácsony

Egy másik asztalon az ajándékok sokasága gyönyörködtette a sóvárgó gyermeki szemeket. Gúllába állított narancsok, cukorka-tornyok, játék ajándékok: tengeri csatajáték, automobil verseny, halma és trilma, skí-futó babák, délceg huszárok, Bleriot repülőgépek sorakoztak egymás mellett Katica és Jenőcske szóval ki nem fejezhető örömeire.

A gyermekek elszavaltak egy-egy verset a kis Jézuskához, azután anyjuk és nagyanjikkal megimádkoztak. Pethőfalvy nem szokta meg az imádságot, de a gyermeki áhitat varázsa alatt ő is összekulcsolta kezeit, mialatt szívében szokatlan érzések keletkeztek.

Mikor már a két gyermek egy kissé betelt a sok gyönyörűség nézésével s örömet némiképp kiárasztotta, vacsorához ült a család. De a gyermekeket ez egyszer nem lehetett az asztalnál marasztalni, nekik most a karácsonyfa volt a mindenük. Katica olyan okosan magyarázgatta Jenőcskének a ragyogó fa ékességeit, a kis Jézuska szeretetét, a játékok rendeltetését. Az apa meghatva nézte túlboldog gyermekeit, szemében könnyek gyűltek össze...

Karácsony éjjelén Pethőfalvy Arnold nem tudott aludni. Egy, mindenképen sikerült kedves

poézisbe beleszóljon a szánkák csegettyűje. Lucifer ajkára adja Madách az „Ember tragédiájában” és pedig gáncos, fitymáló értelemben ezt a szót: „Dicsőségedre irtál költeményt!” Csak hogy ez oly mély és nagy igazság, hogy a teremtés Urához való legnagyobb lelki elragadtatás dithirambjaként is mondhatjuk imaként. Senkisé megfogja ezt jobban megérteni, mint akit kényszerűség, vagy mód arra vezérel, hogy délszakon várja Jézus születését.

E sorok íróját kényszerűség, betegsége messze idegenbe dobta és bár az ő lelkét is megérintik a szépség hús szellője, e percben mikor a karácsony teli képeire keres hasonlatot, a szabad ég alatt, nyári kabátban, miközben kezét, arcát májusi nap heve barnítja, szeretne leborulni a tengerpartra s a sutgó hullámok morajába elegyíteni hála imáját, elragadtatását a Teremtő iránt, akinek csodás hatalmát érezi: „Uram! Dicsőségedre irtál költeményt!”

Ti otthonvalók, karácsonyt ünneplők, merítetek minél több áhitatot, lelki megkönnyebbülést és lelki megigazulást Karácsony szép ünnepéből. Boldog karácsonyi ünnepeket!

A karácsonyi isteniszteletek sorrendje a nyitrai székesegyházban a következő: december 24-én, éjféli mise; 25-én, karácsonynapján d. e. 9 órakor szentbeszéd és ünnepi nagymise; 26-án. Szent-István-napján ugy mint előző ünnepen; 31-én Szilveszter-napján d. u. 3 órakor vespere és 3/4 4 órakor hálaadás; 1910. január 1-én d. e. 9 órakor szentbeszéd és ünnepélyes nagymise.

Az új megyei főorvos. Gróf Wilczek Frigyes Nyitrai megye főispánja, törvényadta jogánál fogva dr. Biringer Ferenc t. megyei főorvost és kórházi igazgatót, az elhunyt dr. Thuróczy Károly helyébe megyei tisztii főorvossá nevezte ki.

Az a körülmény, hogy az új megyei fizikus kinevezése oly gyorsan következett el, teljesen igazolja azt, hogy a jelen esetben az állás betöltése felett nem kellett sokat gondolkodni. A választás nem volt nehéz, mert erre az állásra csak egy ember volt predesztinálva úgy a közvélemény szemében, mint az illetékes tényezők felfogásában: dr. Biringer Ferenc.

Kórházunk érdemes igazgatóját úgy ritka orvosi képzettsége, mint páratlan szorgalma és mintaszerű lelkiismeretessége oly mértékben tették méltóvá a vármegye első orvosi állására, mint senki másét. Pedig ez nagy szó, mert büszkeséggel mondhatjuk, hogy Nyitra megye orvosi karában nem vagyunk híján a kitünőségeknek, a hivatásukat odaadással teljesítő orvosoknak.

Dr. Biringer Ferenc egy negyed századot meghaladó időn át szolgálta a szenvedő emberek ügyét a nyitrai vármegyei közpórházban s e mellett nagy körű magán gyakorlatot is folytatott. A kórházban főleg mint igen ügyes operateur

esaládi örömnap vidám képével tért pihenőre és szemét mégis kerülte az álom.

Nyugtalan virrasztása alatt megjelent szeme előtt annak a didergő gyerekeknek az alakja, a kit este a kapu alól kiűzött.

— Hát kitudja nem volt-e az a kapualj utolsó menedéke annak a szerencsétlennek! — gondolta magában. Hát ha megfagyott a szegény, valahol az utca kövezetén a hideg éjszakában...

— Mégis legalább egy kis meleg levest adhattam volna neki. És elhelyezhettem volna a házmesternél s lett volna neki is karácsonyestéje, puha ágya, no meg örömet is szerezhettem volna neki. Abból a sok édességből, a mi ott a gyermekek karácsonyfa alatt fel van halmozva, nehé lett volna-e valamit juttatni egy elhagyatott, árva fiúnak?

— Ha az én gyermekem volna az, a ki karácsony estéjén koldusszegényen, árván bolyong emberek lakta utcákon, meghúzódik egy kapualj alatt, hogy legalább a csipős szélől óvja meg félig meztelen testét s onnan is kiűzik...

Nehéz verejték ült a lelkiismeretének szemrehányásaitól zaklatott férfi homlokára, a ki még soha sem érezte magát ilyen gyengének, ilyen nyugtalanoknak...

tüntette ki magát s mint körültekintő, pontos és erélyes vezető igen üdvös tevékenységet fejtett ki. Hogy a nyitrai közpórház rövid időn át olyan bámulatos arányokban fejlődött, az első sorban dr. Biringer érdeme.

Van azonban mindezekon kívül dr. Biringernek egy tulajdonsága, a mely mint ékkő a gyűrűt, úgy díszíti az ő orvosi működését, s ez az ő meleg emberbaráti érzése, melyet szilárd vallásossága táplál. Positiv hitű ember, a ki a hitet nem csak szóval vallja, hanem él is belőle, tanaiból, vigaszaiból erőt merít nehéz hivatása keresztjének viseelésére.

Midőn melegen üdvözöljük az új megyei főorvost, kívánjuk, hogy nagyfóntosságú vezető állásában adjon neki az Isten erőt a vármegye közegészségügyének minél sikeresebb szolgálata és felvirágoztatására!

Tartományi főnöknő-helyettes.

Bangha Klótild irgalmas nővert néhai dr. Bangha István nyitrai ügyvéd és káptalani ügyész leányát, a ki eddig a budapesti Ranolder-intézet polgári leányiskolájának tanítónője volt, előjárósága a budapesti központi anyaházba helyezte át, a hol a tartományi főnöknő oldalán mint helyettes fog működni. A kiváló lelki tulajdonokkal bíró, még fiatal korú nővérnek ez a kitüntetés bizonyára örömet fog kelteni a Bangha-család számos ismerősei és tisztelőinek körében.

Ügyvédi oklevél.

Dr. Fabuss Béla ügyvédjelölt f. hó 13-án jó sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát. Az új ügyvéd Nyitrai nyit irodát, a mi annál örövendesebb, mert ezzel ismét megszaporodik városunkban azoknak az ügyvédeknek a száma, a kikhez a jogkereső közönség bizalommal fordulhat ügyes-bajos dolgaiban. Dr. Fabuss jelesen képzett, törekvő fiatal ember, a kinek szép reményekkel kecsegtető pályafutásához sok szerencsét kívánunk.

Egyházmegyei hírek. A borodnói plebániái javadalma Bélik Mihály kisudvai plebános nyerte el; Dr. Kmetkyó Károly borodnói ideigl. plebánoshelyettes visszadisponáltatott Kiszuczaujhelyre segédlelkésznek, Pápay Ernő kunfalvai segédlelkész pedig ideiglenes adminisztrátornak küldött Kisudvára.

Felolvasás. A nyitrai kath. körnek f. h. 19-én volt az első felolvasó estéje. Ez alkalommal dr. Puchovszky Bálint esp. plebános tartott előadást a gondolatszabadságról. A felolvasás előtt az Egyházi Zeneegylet enkkara Goll: „Uram maradj velem” című darabját énekelte el; a felolvasás után pedig az egyleti zenekar Dvorzsák Bagatelláit adta elő.

Követségi attasé. A király dr. nagyapponyi gróf Apponyi Henrik kereskedelmiügyi miniszteri segédigazgatót, néhai gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy fiát, követségi attaséjává nevezte ki.

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök az abaujszántói adóhivatalhoz Mattyasovszky Zoltán szenciz adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

Mély alomba merülve aludt még a város midőn a városházának rendőrszobájába egy izgott fiatal férfi állított be.

— Nem hoztak ide tegnapi este, vagy az új folyamán egy fiút? — kérdezte a fölriadt és szeméit dörzsölő rendőrtől, aki az ügyeletes szolgálatot végezte.

— De igen, hoztak egyet, ott a Mező-utca sarkán szedték fel, megfagyott volna a szerencsétlen, ha fel nem veszik...

— Hozza ide azt a gyereket, de gyorsan! — parancsolta Pethőfalvy a rendőrnök, a ki a parancsot nyomban teljesítette.

Még az nap megszaporodtak Pethőfalvy házában lakói. Az előző este kiűzött s a rendőrség által felszedett gyerek jó meleg szobában, mindennel bőven ellátva, halatelt szívvel jótévéje iránt, karácsonyi ünnepet ült, olyan boldogan, mint eddig soha... Hiszen azok, a kik őt szerették volna, a kik neki meleg szobát nyitottak, puha ágyat vetettek volna, régen alusszák nagy álmukat a sárfalusi temető két elhagyatott sírdombja alatt...

Néhány év mulva az x-i ipariskolából egy ügyes, tehetséges fiú került ki, a ki a mulakatos mesterségben kitűnően képezte ki magát s azután egy fővárosi előkelő céghez szegődött, jó fizetés

A m. kir. pénzügyminiszter állomás helyeiken való meghagyás mellett *Ottó Árpád* számvizsgálót p. ü. számtanácsosra és *Kozmóvszky Ödön* p. ü. számlellenőrt p. ü. számvizsgálóvá.

A vármegye főispánja *Boross Elemér* galgóczi és ifj. *Gyürky Geyza* nyitrai lakost díjas közigazgatási gyakornokká, az előbbi végleges minőségben, — a vágvecsei állami elemi iskolához gondnoksági elnökké *Ajtics Horváth* Dezső országgyűlési képviselőt, — tagga pedig *Draskóczy Márton* ugyanottani gazdasági intézőt kinevezte.

A földművelésügyi miniszter *Hradil* Dezsőt, *Hradil* Ferenc nyitrai vasúti állomásfőnök fiát, volt állatorvosi tanárségét a XI. fizetési osztályba állatorvossá nevezte ki.

Az igazságügyi miniszterium *Vértessy* Xavér Ferenc dr. budapesti ügyvédet 1910. évi január hó 1-től számitandó 3 évi tartamra a gyakorlati bírói vizsgálat vizsgáló bizottságának tagjává nevezte ki.

A földművelésügyi miniszterium *Gyuriss* Károly XI. fizetési osztályú trencsényi állatorvost a X. fizetési osztályba léptette elő.

Kisapok felavatása. Gróf *Batthyány* Vilmos dr. koadjutor püspök f. hó 21-en adta fei a tonsurát a nyitrai nagyobb papnevelőintézet első éves növendékeinek az intézet kápolnájában. Ugyanakkor a második éves theologusok a kisebb rendeket vették fel.

Megbízás. A vármegye alispánja a nyitrai kórházi igazgatói teendők ellátásával. Dr. *Babó* Tivadar nyitrai közkórházi osztályvezető orvost, — a sebészti osztály vezetésével pedig Dr. *Arkenberg* kórházi alorvost bízta meg.

Törölt ügyvéd. A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Lóránd* (Lówi) József nyitrai ügyvéd saját kérelmére az ügyvédi névjegyzékéből töröltetett.

Megye-bál Nyitra. Nyitra vármegye tisztviselői kara lultschini és güntenlandi gróf *Wilczek* Frigyes főispán és neje borsodi *Latinovics* Márta úrnő védnöksége alatt 1910. évi jan. hó 22-én, szombaton a vármegye székházának nagytermében megye-bált rendez. Az esetleg fenmaradó tiszta jövedelmet királyi báró *Jeszenák* János Nyitrai emelendő szobra javára fordítják. Jegyek előre válthatók báró *Majthényi* József dr. rendezőbizottsági pénztárosnál, valamint a bál estéjén a pénztárnál. Személyjegy ára 6 korona. 3 személyre érvényes családjegy 15 korona.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestülete f. hó 20-án tartotta rendes havi közgyűlését *Faschler* Ferenc polgármester elnökelete alatt.

A napirend előtt az elnökölő polgármester elparentálta dr. *Thuróczy* Károly megyei tisztifőorvost, a ki a városi képviselőtestületnek is tevékeny tagja volt, kiemelve az elhunyt orvosi és emberbaráti működését. A közgyűlés dr. *Thuróczy*

mellett. A derék iparos-segéd, *Pethőfalvynak* a védenca volt, a krisztkindlis koldusgyerek.

Ártatlan gyermekek sugárzó szemében, mely a karácsonyfánál az öröm tüzétől kigyulad, nem az emberi szenvedélyek hulláma, hanem a meny tiszta érzéseinek képe tükröződik vissza. Minden karácsonyfáról és a karácsonyest boldog örömeit élvező minden gyermekarcáról égi fény árad le a felnőttek szíve felé és ragyogással vonja be a legmagasztosabb isteni parancsot: Ember, a ki irgalmasságot nyertél az Istentől, a kit felemelt és boldoggá tett a megváltás, légy magad is irgalmas, emeld fel embertársaidat és tégy velök jót!

Óh hányan tanultak és tanulják meg ismerni és átérzeni ezt az égi parancsot, ott a csillogó karácsonyfa tiszta örömeinek bűvös körében!

Köszönjük meg ezt a kis Jézuskának!

Tudományos apróság.

Mikor született a Megváltó? A sok vélemény között legvalószínűbb az, hogy Róma építésének 749-ik évében.

A római írók feljegyzései szerint az említett év egyetemes béke-év volt, úgy hogy Janusnak a hadak istenének a Kapitolumon levő templomát évtizedek óta akkor zárták be először, a világbeke kifejezéseképp.

Az evangélium is világosan jelzi, hogy Krisztus születésekor a világon béke uralkodott. Az Augustus császár által elrendelt népszámlálást csak béke idején lehetett elrendelni.

Károly emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg s elrendelte, hogy erről az elhunyt családja értesítsék.

Juhász Sándor iparbanki igazgató, képviselőtestületi tag a multkori *Juhász—Ocskay*-féle összetűzést szövevé, a képviselőtestület elnézést kérte és az eset felett sajnálatának adott kifejezést.

A *Zoboron* és a *Lüki-majorban* felállítandó állami elemi iskolák ügyére vonatkozólag a képviselőtestület elfogadta a tanács javaslatát, melynek értelmében a város a *Zoboron* felállítandó iskola számára a gránit kőbánya mellett, a város által megszerzendő telekből 1200 □-ölet, míg a másik iskola részére a *Lüki* és *erdőmajor* között fekvő és a tanfelügyelő által megállapítandó helyen ajánl fel ugyanolyan kiterjedésű területet. Az iskolák céljaira a város úgy a *Zobori*, mint a *Lüki* majori érdekeltiségre 5% iskolai pótdadót vet ki.

A képviselőtestület megajánlása azonban attól a feltételtől tetetik függővé, hogy az állam az 5%-os pótdadót a városnak engedje át és biztosítja számára a lakber illeték egyenértékét, egyenkint 420 koronát.

A város az iskola épületek felépítésére törlesztéses kölcsönt vesz fel, melynek annuitására az 5%-os pótdadó és a fentebb említett lakber egyenérték fog szolgálni.

Az iskolák fejlesztésének kötelezettségét a város nem vállalja el.

Hosszú vita előzte meg a képviselőtestület fentebb ismertetett határozatának elfogadását, mely a körül forgott, hogy a *Zobori* iskola a hegy melyik részében állítsassék fel. A vitában részt vettek *Bócz* Antal, dr. *Puchovszky* Bálint, *Takács* Béla, dr. *Sztránszky* Izor, *Steiner* Gyula, *Juhász* Sándor, *Gyulai* Mihály, *Riszner* Károly. A felszólalók többsége a képviselőtestület határozatában megnevezett hely mellett érvelt.

Megemlítjük még, hogy *Zoboron* az iskola-köteles gyermekek száma 73.

Oravetz Antal nyitrai iparosnak, a ki a magyar honosságért folyamodott, a város kötelekébe való felvételét a képviselőtestület kiállításba helyezte.

A város által a nyitrai főgymnasiumnál fentartott párhuzamos osztály 1908/9. évi zárszámadata 200-86 korona hiányt tüntet fel, mely azonban fedezetet talált az előző évről fenmaradt megtakarításban.

Szociális est. A nyitrai ker. szociális egyesület dec. 26-án d. u. 6 órakor szociális estet rendez. Program: 1. Szociális előadás, tartja dr. *Kaszala* János. 2. „Csetepaté” vigjáték, egy felvonásban. Belépődíj nincs.

Névnappmegváltás. Dr. *Kaszala* János névnappmegváltás címen a helyi ker. szociális egyesületnek 25 koronát adott.

Kitüntetés. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Dudás* Mihály tornóczyi gazdasági cselédet a 40 évi hű szolgálatokért adományozni szokott díszéremmel kitüntette.

Kb.—ülés. A vármegye közigazgatási bizottsága jövő évi január hó 11-én a vármegyei ház földszinti nagytermében tartja rendes havi ülését, szokás szerinti időben délelőtt 10 órakor.

Ritka sikerű fácánvadászat. Gróf *Károlyi* Lajos tötmegyeri fácánosában minap olyan vadászatot rendezett egy úri társaság, a mely a sport üzének mai fejlett korszakában is ritkaság számba megy. A 8 tagú társaság 6115 fácánt lőtt. A vadászaton összesen 15,000 lövést tettek. A fácános területe 170 hold, s ezen az aránylag nem nagy területen még legalább 20,000 fácán tanyázik. A vadászatban részt vettek: gr. *Erdődy* Rudolf, gr. *Szechenyi* Béla koronaőr, gr. *Schönborn* Károly, gr. *Hunyady* László, gr. *Draskovics* Iván, gr. *Apponyi* Henrik, báró *Inkey* József és a háziúr gr. *Károlyi* Lajos.

Téves hír az aradi vesztőhely megváltásáról. Az a hír járta be a lapokat s ezzel az országot, hogy Arad sz. kir. város, azt a 139 hold területet, amelynek közepén van a kivégzés helye, a saját pénzén megvásárolta. Ebből igen sokan arra következtetnek, hogy további adományokra szükség nincs. Ez alaposan téves felfogás. Mert Arad város határozata oda irányul, hogy *kölcsön* pénzzel segítségére siet az országos gyűjtés útján addig befolyt kegyeletes alapnak s mert az egész föld vételére szükséges 210 ezer korona még nincs együtt, e 139 holdból megveszi a felesleges területet, úgy hogy a nemzeti alaphoz kifizettetik magának a vesztőhelynek 10 holdnyi területe s a többi pénz ezen vesztőhelynek rendezésére s a nemzeti kegyeletnek megfelelő nagyszabású és méltó emlékmű s a vértanúk öröknegyő

helyének felépítésére fordítatik. Ehez sok pénz kell, s a nagy nemzeti célra még mindig szükség van az adományok beküldésére, ha azt akarjuk, hogy ne csak a kivégzés helye legyen a nemzeté, hanem az valóban a nemzeti halákegyelet bucsujáró helye lehessen. Erre a célra rendez az aradi 13-as bizottság egy tárgysorsjátékot s a sorsjegyek 1 koronás árából reméli, hogy jelentékeny összeggel fogja szaporítani a vértanúk alapját. A föld ma még nincs megvéve, sem az egész terület, sem a kivégzés helye. Epen ezért újból felhívom adományaik beküldésére a hazafias közönséget s jóakaró támogatásra ajánlom a vértanúk vesztőhelyének sorsjegyeit. Budapest, 1909. december 20. Dr. *Barabás* Béla orsz. képviselő, az aradi 13-as bizottság elnöke.

Halálozás. *Baross* Jánosné szül. egerfalvi *Póka* Sarolta, *Baross* János illavai főszolgabíró neje hosszas szenvedés után életének 31-ik évében Illaván elhunyt. Halálát férjén és két kis fián kívül nagyszámú rokonság gyászolja. Nyugodjék békeben!

Freissberger Lacika, *Freisberger* Viktor nyitrai fűszerkereskedő negyedik elemi iskolás szép reményű kis fia f. hó 23-án vörhenyben meghalt. A lesújtott szülőkre a nagy csapás annál súlyosabban nehezedik, mert másik gyermekük ugyan csak vörhenyben betegnek fekszik a nyitrai közkórházban. — Isten vigasztalja a bánatos szülőket!

Kath. népszövetségi mozgalom. *Suránkán* dec. 19-én tartotta a kath. népszövetség rendes heteti összejövetelét. A tagok teljes számban megjelentek s figyelemmel meghallgatták a helyi igazgató előadását, melyben a szabaddemokráciáról, szociáldemokráciáról s az egyház többi ellenségeiről rántotta le a leplet. A tagok még hosszabb ideig maradtak együtt s hasznos eszmecsere folytattak egymás közt.

Templommegáldás. A mult héten épületes egyházi ünnepély kíséretében áldott meg *Sándorfá* község teljesen újrafestett és díszes barokkstílyű főoltárral gazdagított temploma. Nemes Antal plebánus buzgóságán kívül a hívek aldozatköszönésének köszönhető a templom restaurálása, kik az eddig felmerült nagy költségen kívül a templom többi felszereléséről s díszítéséről is gondoskodni fognak. A remek főoltár s a festési munka *Juhari* Károly városunk kiváló festőjének a sikere, kinek oltárépítő és festési munkálatairól már Nyitra megyén kívül is sok izlése sen restaurált templom tanuskodik.

Karácsonyfa-ünnepélyek. A nyitrai r. k. elemi leányiskola f. évi december hó 24-én az óvoda termében karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a következőkkel: 1. *Krisztus* Jézus született. Énekeltek az elemi leányiskola V—VI. o. növendékei. 2. Az ének után dr. *Puchovszky* Bálint igazgató intézett megható beszédet a gyermekekhez. 3. Dícsőség legyen a magasságban. Zenéjét szerző: *Harmath* Artur, énekelte a kar. 4. Este van. Szavalta *Nagy* Mariska ovodás. 5. Karácsonyfa. Szavalta: *Gisser* I., *Nyeső* M. és *Schultz* I. 6. Ki a Jézuska? Szavalta *Nagy* J. ovodás. 7. Föl társak utra föl. Zenéjét szerző: *Erkel* Ferenc. Énekelte a kar. 8. Karácsony. Szavalta *Bednárovics* I., *Mihalicska* I., *Aujesky* L., *Zalka* L. ovodás. 9. Karácsony éjjelén. Szavalta *Scherk* Sárika ovodás. 10. Karácsonyi jászol előtt. Szavalta *Szteszkál* K., *Bácsa* B. ovodás. 11. Öröm derengjen minden arcon. Zenéjét szerző *Harmath* A. 12. Karácsony az égen. Szindarab. *Irtá* Asteroid.

SZEMÉLYEK:

Szeretet Angyala . . . . . Oravszky M. VI. o. t.
Hópehely . . . . . Braun G. V. o. t.
Szikra . . . . . Tvrdy I. IV. o. t.
Galamb . . . . . Sallagi M. IV. o. t.
Rózsaszál . . . . . Frank O. IV. o. t.
Fényőgally . . . . . Makay A. IV. o. t.
Aranyfüst . . . . . Lopussny E. IV. o. t.
Csillag . . . . . Szabó I. IV. o. t.

13. 2 Értőkep.

A keresztény nőegylet által fentartott nyitrai püspöki menházban f. hó 23-án volt a karácsonyfa-ünnepély az árvagyermek szép énekei és szavalatai kíséretében. Az egylet ebben az évben ismert nagylelkűségével gondoskodott arról, hogy a kicsinyeknek és a menház elagott lakóinak minél nagyobb örömet szerezzen.

A Mária Kongregáció sorsjegyei. A Mária Kongregáció otthon építő bizottsága tudatja, hogy sorsjegyeinek húzása a pénzügyminiszter 8347/1909. szám alatt engedélyével elhalasztott. A húzás 1910. évi június hó 13-án, *Páduai* Sz. Antal napján okvetlenül meg fog történni. — Nyitra e sorsjegyek *Huszár* István könyvkereskedésében kaphatók.

Gyenge üzleti eredmény. A Nyitrai Serfőző és Malátagyártó Részvénytársaság az 1908/9. évi jelentésében beszámol mind a két üzletág eredményéről.

A malátaosztálynál a magas árpa árak nehezítették meg az exportot. Az üzemet a gyár már március közepé táján beszüntette s így legalább annak a veszélynek elejét vette, hogy a gyártmányból nagyobb mennyiség eladatlanul maradt volna.

A sörüzletben a fogyasztást csökkentette a hűvös és esős nyár és a jó bortermés. A fogyasztás csökkenése azt a további hátrányt hozta magával, hogy az eladás körül még a rendesnél is nagyobb verseny fejlődött, mert mindenki túladni igyekezett a nagyobb készleten.

Ezek az okok, melyeket az igazgató felsorol, hisszük, hogy ártottak a sörüzletnek. De a legfőbb okot talán mégsem az említett körülményekben kell keresni, mert hiszen hűvös és esős nyár, meg jó bortermés más években is volt, hanem, a mi a nyitrai sörnek leginkább árt, az az a pancsolás, a melylyel ezt a sört a fogyasztás útjára bocsátják. Áll ez első sorban a palack-sörre vonatkozólag. Az a palack sör, melyet valaki közvetlenül a gyárnál rendel meg, friss és jóízű. Ellenben a másodforrásból származó palack sör a legtöbbször élvezhetetlen.

Örökjétek az igazgatóság a felett, hogy sörgyártmányait pancsolni és hamisítani ne lehessen. Ez módjában áll és ha megteszi, újra kelendő lesz a nyitrai sör.

Az ezeidi mérleg 7679/80 korona nyereséggel záródik. Az üzlet fenállása óta ez az első eset, hogy a gyárnak ilyen csekély nyeresége van, mely a részvénytöke 2%-ának sem felel meg. Hogy a társaság mindazonáltal 5%-os osztalékot fizethetett, az abban birja magyarázatát, hogy a múlt évi 57085 kor. nyereségáhozatalból 33056 használták fel a szelvények beváltására.

Az 1909/10. évi nyereségszámlára 24029/25 korona vetetett át. Seress.

Megsemmisített bizottsági tagválasztás. Nyitrai megye törvényhatósági bizottságának igazoló választmánya f. hó 18-án tartott ülésében a Radosócson ez évi november hó 23-án megejtett bizottsági tagválasztást az ellene beadott felebbezés alapján megsemmisítette. Lesz tehát a radosóczi kerületnek új választásában része, most már *megyedszer* 1907 óta. Milyen nyomorúságos állapotok lehetnek a holicai járásban, melyhez Radosóczi odatartozik, ha egy bizottsági tagválasztásnál sem tud érvényesülni a választók akarata a közigazgatásnak basáskodó manipulációja miatt. Nem látja ezt a vármegye vezetősége és ha látja, miért tűri? Lehet-e ilyen módon, főképp egy nemzetiségi áramlatoknak kitett járásban, magyar politikát csinálni?

Szinielőadás. A nemsői róm. kath. iskola ifjúsága 1910. évi Január hó 5-én és 6-án jótékony célú szinielőadást rendez. Szinre kerül: A megkevert gyermek. Karácsonyi pasztorjáték öt részben. Irta és zenéjét szerezte: Szabó János. Kezdeté délután 4 órakor. Beléptidij: személyjegy 1 korona gyermekjegy 60 fillér. Felülízetések köszönettel fogadtatnak.

A pékmester és legényei. Bujnovics Károly és Kmetty János péksegédek feljelentették gazdjukat, Braunfeld József plebánia-utcai pékmestert, hogy velük f. hó 5-én, vasárnap dolgoztatott. A birság természetesen nem maradt el, a segédek nagy öröme. A pékmester a birságot lefizette, de ezzel úgy látszik nem volt megelegedve az egyik feljelentőlegény, Bujnovics Károly, mert folyó hó 18-án este 11 órakor a helyett, hogy munkájához látott volna, a műhelyben levő kályhát és a sütőberendezést szándékosan megromlalt. Most meg Braunfeld jelentette fel a péklegényt, követelve, hogy fizesse meg az okozott kárt és a kihágásért járó birságot.

A nyitrai főgimnázium tornaköri versenyé. A nyitrai főgimnázium tornaköri f. hó 18-án rendkívül sikerült ifjúsági versenyt rendezett alapítókéjé javára. A verseny sikerének érdeme *Ivancsics* János tornatauráé, aki fölhasználva a testi nevelés legújabb eredményeit, fáradságot nem ismerő buzgalommal készítette elő a tanulóiifjúságot a versenyre. A műsor nem szablonos gyakorlatokat ölelt fel. Míg a szertornázás, különösen az összetett tornászati főverseny magas nyújtón és korlátlan tanulók edzettségéről es erejéről tettek bizonyosságot, a társas és a fabotokos négyesével végzett csoportgyakorlatra a versenyzők felelősségét és ügyességét mutatták be szép színben. Ez utóbbiak festőien szép képet nyújtottak. A közönség nagy élvezettel s meleg érdeklődéssel nézte a versenyzőket, s any-

nyit tapsolt nekik, hogy egy ünnepezt primadonna is megirigyelhetné volna. A bíráló bizottság, amelynek tagjai voltak: *Tichy* Tivadar, *Róth* Kornel és *Höllrigl* Ödön, a következő tanulókat ítélte győzteseknek: az alacsony nyújtón: *Massányi* Emil, *Zemanik* János, *Chura* József és *Kuglies* István, a magas nyújtón és korlátlan: *Mardjak* Béla, *Kubricsán* Emil, *Hermanu* Mihály és *Márczy* Lajos, a mászásban: *Paszovszky* Antal, *Vogth* Elemér, *Garai* József és *Gyurinka* István. A tiszta jövedelem 136 korona. — Felülízetek: *Bende* Imre püspök úr 10, *Turchányi* Ödön alispán 5, *Czeizel* Gábor 4, *Faschler* Ferenc és neje 4, *Jeszenszky* Alajos 2, *Kondor* István 2, *Gisser* Gyula 2 kor., özv. *Bechakerné*, *Elek* Bözsike, *Fellner* Micke, *Rozenthal* N., *Sárdinetz* N., dr. *Weisz* Vilmos, *Deák* József, *Filkorn* Jenő, *Kuzseli* János, *Fischhoff* Gyula, *Erdélyi* Lipót, *Verebély* Géza 1—1 kor., összesen 41 korona.

Trencsénlepciz és Pöstyénfürdő. A fővárosi lapokban is megjelent azon téves hírrel szemben, hogy *Trencsénlepciz* fürdőt egy külföldi tőkések által álló csoport vásárolta meg, a valódi tényállás az, hogy a fürdőt egy trencsénmegyei érdekeltséggel együtt az *Erdődy grófi uradalom* és *Pöstyénfürdő* bérlői a *Winter* Sándor és *Fiai* cég vették meg, kiknek közbenjöttével már meg is alakult az új részvénytársaság.

Elfuvarozott szarvasok. Az elmúlt héten *József* főherceg kistapolcsányi vadászterületére hajtattán, az út melletti réten egy 16 darabból álló szarvas-falkát közelített meg, melyből 3 szarvasat leterített. A közeli lövésektől lovai nyugtalankodtak, a kocsis nem segíthetett, s így maga a kir. herceg kénytelen volt a szarvasokat egymáshoz vonszolni. Alig végződött el ezzel, midőn oda vetődött egy fuvaros. A fenséges úr megegyezett vele és meghagyta neki, hogy a közelben levő és utjába eső fővadászi lakásba vigye a zsákmányt, a fuvarbért rögtön ki is fizette, a terhet pedig maga segítette a szekérre feltenni és elhelyezni (egy-egy szarvas 3—4 métermázsa); azután tovább ment vadászni. A fővadásznak kérdőre vonása után kiderült, hogy a furfangos fuvaros a 3 szarvasat elfuvarozta és mostanáig sem lehetett kinyomozni, hogy hová.

Járvány Trencsén megyében. A trencsénmegyei *Facska* községben a kanyaró járványszerűen lépett fel. A betegség lefolyása nagyon rosszindulatú, úgy hogy négy hét alatt 60 gyermek halt meg, különösen az utóbbi héten 6—7 temetés van naponta.

Megdöbálta követ. *Majtais* Ferenc, *Quitt* Zsigmond kocsis, f. hó 16-án délután társzekerével a nyitrai vasuti állomás áruraktárai felé hajtatták. A pályaudvaron szembe jött vele *Gregor* István pusztagegeri lakos, akinek szintén dolga akadt a raktárban. Midőn egymás közelebe értek, *Majtais* felszólította *Gregort*, hogy térjen ki. *Gregor* vonakodott eleget tenni a felszólításnak mire *Majtais* megállította lovait, leszállt a szekérről és nagy lármát és szidalmazásokat közt megdöbálta követ a kitérni nem akaró vidéki embert. A követ oly sűrű egymásutánban hullottak *Gregorra*, hogy az fájdalomtól kimerülve leesett a szekérről és ájultan terült el a földön. A vasuti alkalmazottak felhívták az állomáson posztoló rendőrné a figyelmét erre a háborúra, ki a városházára előállította a kődobáló legényt.

Meglopta az apját. *Csvirig* János suhanc feltörte a máriahegyi kőbányában dolgozó atyjának lakását és onnan több alsó és felsőruhadarabot és ágyneműt ellopott. Az elemelt tárgyakat értékesítette, a pénzt pedig elmulasztta. A rendőrséget a lopásról a tolvaj fiú bátyja értesítette, ki szintén a kőbányában keresi kenyerét. A vásott fiút a rendőrség előállította a városházán, hol tettét töredelmesen bevallotta. Kihallgatás során még azt is elárulta, hogy f. hó 6-án *Hulala* Andrásnéval *Csermánon* tette tiszteletét. Ellopva az asszony lakásának kulcsát, onnan szintén több ruhadarabot elemelt.

Szekér a tejfelben. Sok minuenfélét találtak már a fogyasztók a tejben, tejfelben, de hogy egy valóságos szekér esett volna valaha a tejfelbe, arra még a legöregebb emberek sem emlékeznek. Pedig megtörtént Nyitra, f. hó 17-én, hogy *Németh* Istvánnak tejelebe szekér került a nyitrai piacon. Az asszony tejfelt és szőlőt hozott hazulról, *Csehiről*, *Nyitára*, hogy portékáját a karácsonyi vásárok értékesítve egyet más bevásárolhasson. A fenti cikkeknél nagy a kelen-dőségük ilyenkor. A vevők szép számmal jelentkeztek s az asszony elégtelen dörzsölgette tenyerét. Ép három négy fűrt szőlőt adott el valakiéknak, mikor *Polgár* János szekerevel elhaladt mellette. A jármű lassan dőcögött a nagy tolongásban és

talán ez volt az oka, hogy a szekér két kereke a ponyvára siklott, melyen *Németh* István portékája volt elhelyezve. Az asszony most már be is fejezhette a vásárt, mert a szekér portékáját teljesen tönkretette. A tejfel csak úgy csurgott a kocsi kerekeiről, sok bémész javszekelni kezdett, a nép nagy csődületet képezett a szekér körül. *Polgár* János, hogy utat nyerhessen és tovább indulhasson járművel, megfizette az asszonynak az okozott kárt.

Az upesti könyvtáradománygyűjtő. *Grósz* Ferenc upesti lakos, valamelyes jótékony célra szolgáló gyűjtővel sorra járta a város tekintélyesebb polgárait. Így ellátogatott dr. *Kürth* Dávid nyitrai ügyvédhez is. Talán keveselte az adományt, vagy más valami lehetett köztük, elég az hozzá, hogy *Grósz* groma szavakkal illette az ügyvédet. Dr. *Kürth* a rendőrség segélyét vette igénybe a gorombáskodó egyén eltávolításához. A rendőr az upesti urat minden tekintet nélkül a városházára vitte egyenesen a főkapitány elé. *Grósz* váltig hangoztatta, hogy neki a gyűjtéshez joga van, hiszen maga a kapitány adott neki három napi engedélyt e célra. Ezen állítása tényleg megfelel a valóságnak, de a kapitány figyelmeztette *Grósz*t, hogy rendesen viselkedjék a városban, különben az engedély dacára sem kerülül el a dúttyit Nyitra.

Láda az országuton. *Morvay* Kálmán szijgyártó f. hó 17-én *Zoborra* menet, a *Sátor-tábor* felé vezető országuton egy leszögezett nagy ládát talált. Visszafordult és a városházán jelentést tett a leletről. A rendőrök a helyszínére vonultak és a ládát a városházára szállították megörzés végett, míg a tulajdonos nem jelentkezik. Hogy mi van a ládában, arról nem szól a krónika.

Vasuti balesetek. Folyó hó 10-én *Komjathon* a 4471-es vonat beleszaladt az állomáson álló 4464-es vonatba. Az összetűkötésnél *Schindler* vonatvezető megsérült, a mozdonyok pedig megromlottak. A következő napon *Tótmegyeren* történt egy kis karambol, a hol két mozdony ütközött össze, s az egyik rongálást is szenvedett.

Hol lehet készíttetni olesón fehérműt? A nyitrai irgalmas nővérek zárdájában ez évi október hó 1-én megnyitott varrósiskola elfogad megrendelést mindennemű kézi munkára, úgymint fehérmű varrása és díszítésére, úgyszintén himzési munkára. A varrósiskola a zárdafőnöknőjének felügyelete alatt áll, a ki a megrendelések pontos teljesítéséről is gondoskodik.

Kimutatás a Nyitrai létesítendő „Tanító-Háza” javára rendezett hangverseny és gyűjtésből eredő adományokról. — Felülízetek: *Bende* Imre püspök úr 20 k., *Bathányi* Vilmos gróf 5 k., *Czeizel* Gábor 20 k., *Mihálik* József 15 k., *Vagner* József 15 k., *Kondor* István 5 k., dr. *Bartossik* Antal 5 k., *Roch* Gyula 10 k., *Kottesovszky* Alajos 10 k., *Hervert* János 7 k., *Árpády* Imre 20 k., *Turchányi* Ödön 1 k., *Rédeky* Emma 3 k., *Izraelita* tantestület 1 k., *Erdélyi* Lipót, *Filkorn* Jenő, *Greschner* János, *Kuzseli* János, *Karsay* Imre 2—2 k., *Rippa* Gottlieb 3 k., ifj. *Csernyánszky* Aladár 2 k., *Péry* József 1 k., A róm. kath. tantestület gyűjtéséből befolyt: I. a) osztály gyűjtő ivén; *Duday* Árpád 4 k., *Holub* Róbert 2 k., *Pécs* Ede 2 k., *Szulovszky* Dezső 2 k., *Zaplet* Ferenc 1 k., *Wagenhoffer* Jakab 1 k., *Sulgán* András 1 k., *Otvös* Ödön 1 k., *Lopusny* Ottó 1 k., *Többen* 7-60 k., összesen 21-60 k., I. b) oszt.: *Lusztig* Benő 1 k., *Saffár* József, *Braun* Arthur, *Doboly* Aranka 1—1 k., összesen 4 k., II. a) oszt.: *Maszárik* János 6 k., II. b) oszt.: *Jakubovich* Sándor 10 k., *Osztály* gyűjtése 3-04 k., összesen 13-04 k., III. oszt.: dr. *Forghács* János 2 k., *Kocsis* József 1 k., *Kolos* József 1 k., *Gallner* Rezső 1 k., *Szécsy* Ede 1 k., *Rédly* Annus 1 k., *Babcsán* Gyula 1 k., *Herald* Gyula 2 k., *Herald* Gyuláné 1 k., *Osztály* gyűjtése 11-23 kor k., összesen 22-23 k., IV. osztály: *Juhary* Károly 5 k., *Bieliczky* Elek 10 k., *Osztály* gyűjtése 5-68 k., összesen 20-68 kor., III—VI. oszt.: *D. J.* 5 k., dr. *K. I.* k., *N. N.* 2 k., dr. *Puchovszky* Bálint 10 k., *Csefalvay* Aladár 2 k., *N. N.* 1 k., *N. N.* 1 k., *X. Y.* 0-23 k., összesen 22-23 kor. — *Kuzseli* János tanító ivén adakoztak: *Gulyás* Jánosné, *Derka* Béláné, *Vanya* Vincéné, *Tucsny* István 1—1 k., *Rolfesz* Bernátné 4 k., *Bonel* Henrikné 2 k., *Cech* József 2 k., *Deutsch* Gyula 1 k., *Gabmayer* Miklós 5 k., *Zelinka* Emil 1 k., *Szikora* Ferenc 2 k., *Hofmann* Antal 1 k., *Halász* József 2 k., *Wilberding* Ferenc 2 k., *Einhauz* Henrikné 4 k., *Arkenberg* Henrik 4 k., *Szurmay* József 5 k., *Berzse* Domonkos 2 k., *Saffár* József 1 k., *Morvay* Kálmán 3 k., *Bacsá* István 5 k., *N. N.* 5 k., *N. N.* 1 k., *N. N.* 2 k., *Verő* Sándor 10 k., *N. N.* 2 k., *Reisz* 1 k., *Kramer* Adolf fia 10 k., *N. N.* 1 k., *Csernyák* 2 kor., *Felsenburg* Fülöp 3 k., *Csernyák* József 1 k., *Guth* Rozália 1 k., *Nikl* M. 1 k., *Csaeszkó* István 1 k., *Vajda* J. 5 k., *Winterstein* Zsiga 2 k., *Arkenberg* Józsa 1 k., *Roth* testvérek 1 k., *Prohászka* Gusztáv 2 k., *Roth* Zsiga 1 k., *N. N.* 1 k., *Weisz* Adolf 1 k., *Bacsá* János 2 k., *Szabó* Imre 12 k., *Többen* 2-30 k., összesen 120-30 korona. *Jegyek* árából 286-68 kor. Felülízetés 155 kor. *Gyűjtő* iverk után adakoztak 230-08 kor. *Összes* bevétel 671-76 kor. *Ezzel* szemben kiadás 120-68 kor. *Tiszta* jövedelem 551-08 kor. — *Azon* kegyes adakozók, a kik a „Tanító-Háza” ügyét jóakaró támogatásukkal előmozdítani sziveskedtek, fogadják ez uton *Nyitra* vármegye tanítószágnak hálás köszönetét. — *Adományokat* a nevezett célra mindenkor hálásan fogadjunk.

Színház.

Szabó Ferenc társulatának sikere nemesak nem csökken, hanem estéről estére emelkedik. Minden est egy újabb sikert nyújt a társulatnak. Nyitra város műpártoló közönsége, szép számmal tölti be allandóan a nézőteret, s valóban áldoz Thália istennőnek. De mégis valami különöset tapasztaltunk s ezt szó nélkül nem hagyhatjuk.

Midőn esténként belepünk a színpadra ott minden alkalommal — kivétel alig van — egy és ugyanazon arccal találkozunk a közönség körében. De hiszen Nyitra és vidéke nagy intelligenciát rejt magában s azért hol van a többi publikum? Miért jár egy és ugyanazon közönség az előadásokra? Miért áldoz mindég ugyanaz a közönség a színészetnek s miért nem jár az intelligens közönség többi része is a színházba? Véletlenül rájöttem az okra: csak azért nem, mert szerintük nem játszanak színházunkban oly erők, kikért érdemes a taksát fizetni. Midőn ezt meghallottam tüstént egy színlapot néztem meg, hol megtaláltam a színházi helyarákat.

Színházunkban egy támlásszék 1 kor. 90 fill., a páholyok ára pedig 8 kor. Ez az a sok, mit nem tud ellenszolgálni a jelenleg működő társulat? Ezek azok a nagy árak, melyek elriasztják a publikumot a színházbajárástól, s miknek fejében Szabó és társulata oly szórakoztatással szolgál, melyet nem lehet eléggé dicsérni. S mindez kevés a majdnem 2 koronáért. Hát mit akar még a t. publikum? Csak nem kívánja ezért a csekély-ségért Blahát, Szamosit, Ujházit, avagy a pesti színészet más nagyhatalmasait látni és hallani, kik olyan színházakban működnek, hol egy támlásszék csekély 8—10 korona, egy páholy pedig 40—50 korona s melyekben legalább négyszer-öttször annyi közönség foglalhat helyet, mint a miénkben. Hát ezeket óhajta közönségünk élvezni? Jó élvezheti ezeket is, csak fizessen akkor egy ülőszékért 10 koronát, egy páholyért 50 koronát s közben tolja ki a nyitrai színház falait legalább oly nagyságban, hogy 1—2 ezer közönség abban elférhessen s azonfelül jöjjön is annyi közönség, hogy megteljen majd a színház s mindezek megvalósítása esetén élvezze majd a színészet azou kiválóságait, kik egy fellépésért 3—400 forintot kapnak s nem a mi szerény vidéki színészeinket, kik kénytelenek egy fellépésért 8—10 koronával beérni, csak azért, mert még az esetben is, ha a színház minden nap roskadásig telik is meg, az igazgató nekik többet nem fizethet: nem bírja a bevétel, mert nagyon kicsiny a színház. Majd ha a vendégszereplések korszaka eljön s a távolmaradók kifogása elesik, hogy nem játszanak nagy erők, kíváncsiak leszünk, hogy a nagyokért tud-e a jelenleg távolmaradó közönség áldozatot hozni s azok igényeikhez képest felemelt helyarákat fizetni.

—l—n.

Közgazdaság.

Gazdasági előadás.

A nagybélcei gazdakör tagjai számára most gyakrabban gazdasági előadásokat rendez. Dec. 8-án műtrágyákat ismertető előadás volt, a melyet a műtrágyát értékesítő országos szövetkezet titkára Zórád István, a kis gazdák igen nagy érdeklődése mellett megtartott. Az előadásra megjelentek: Szolcsán, Csinorán, Nadlány, Nyitraúdas, Szkaacsán, Szka. senhradistye, Návójóc, Nagybelicz és Kisbelicz kisgazdái igen nagy számban. Sőt a szomszéd Bars megyéből: Szklénófürdőből és a póstyéni gazdák és iparosok olvasóköreinek tagjai is érdeklődtek a műtrágyát ismertető előadás iránt és azon kéréssel fordultak a nagybélcei gazdakörhöz, segítené őket abban, hogy ő náluk is hasonló előadások megtartatnának. A kis gazdák ezen általános érdeklődése azt mutatja, hogy nem a meddő közjogi viták, avagy a katonai engedmények megadása vagy megtagadása érdeklik a népet, hanem, hogy mi módon lehetne a föld jövedelmét emelni, hogy súlyos anyagi helyzetben segítsen.

Zórád I. az előadást magyar nyelven tartotta meg, a melyet a népnek tot nyelven Paska István tolmácsolt. Az előadás röviden és praktikus megismertette a kisgazdakkal, hogy mindennemű növénynek a kellő nedvességen kívül bizonyos tápláló alkatrészekre van szüksége, hogy erőre kapjon, kifejlődhessen, majd virágzatra fakadjon, megtermékenyüljön és gyümölcsöt, magot hozzon. Ezen tápláló alkatrészek a foszforsav, a légeny, a káli és a mész. Ezen alkatrészek minél nagyobb mennyiségben és feloldható állapotban

a növény rendelkezésére állanak, annál erősebb lesz a növény fejlődése. Ezen alkatrészek megvannak a talajban is, de sok helyen oly csekély mennyiségben, hogy abból a növényzet megélni képtelen. És amely talajban ezek meg is vannak, a növényzet ezek nagy részét felszívja, tehát azokat a talajban pótolni kell. Mivel az istálló trágyával a felszívott alkatrészeknek csak egy csekélyebb része pótolható, azt másképp pótolni kell, hogy a talaj ki ne merüljön. S mivel a mész és káli hazánk termőföldjeiben elegendő mennyiségben meg van, ezeknek pótlásáról csak homokos és tőzeges talajokon kell gondoskodni. A légeny pótolni lehet istállótrágyával, lucerna, lóhere, borsó, búkköny beszántásával — de a hiányzó foszforsavat elegendő mennyiségben csak műtrágyával pótolhatjuk. A foszforsav tartalmú műtrágya legkevésbé sem teszi feleslegessé az istállótrágyát, mert ez a légenypótlás és a talaj megköttségének lazítása céljából feltétlenül szükséges. Mivel kevés azon kisgazdák száma, a kik elegendő és helyesen kezelt istállótrágyával rendelkeznek, nem marad más hátra, minthogy a hiányzó műtrágyával pótoljuk. Egy kat. holdon álló növényzetnek átlag 24—26 kg. foszforsavra van szüksége. A mérsékelt korhadat istállótrágyában mindössze csak 2 tized százalékos foszforsav van: így kiszámítható, hogy annak a 24—26 kg. foszforsav mennyiségnek megadására évenként és holdanként 120—150 mm. jó istállótrágyát kellene a földnek adni. — a mi képtelenség. A kalászosoknál a foszforsavat tartalmazó superfoszfát műtrágyának rendszeres felhasználását az is szükséges teszi, mert az istállótrágyázás mellett a kalászosok túlbuján fejlődnek, megdőlnek és annál könnyebben rozsdásodnak; holott a superfoszfáttal trágyázott vetéseknél a szár erőteljesebb és így a megdőlés és rozsdásodásnak kevésbé van kitéve. Tehát a növényzetnek leginkább foszforsavra van szüksége és ez megvan a superfoszfát nevű műtrágyában. A superfoszfát 16, 18, 20% kapható a kereskedésben. Minél magasabb a százalékos annál több a foszforsav tartalma. Rendesen 16 százalékosat szoktak használni, a melyből egy kat. holdra 150 kg. elegendő. Ennek ára métermázsánként 8 kor.

A superfoszfátot gabonavetés előtt szelcsendes időben kézzel kell elvetni és 10—12 cm. mélyen a földbe meríteni fogas boronával vagy gruberrel. A superfoszfát alkalmazása nagyon ajánlatos a cukorrépa termelésnél, mert így nagyobb a cukortartalma, a növény gyorsan és erőteljesen fejlődik és a rovarok kevésbé kárt tesznek benne. A hol egyszerre egy vagonnal rendelnek műtrágyát, ott a szállítást nem a rendelő, hanem a műtrágyát értékesítő szövetkezet (Budapest, Fűrdő-utca 8.) fizeti.

A másik műtrágya, a melyet a gazdáknak nem lehet eléggé ajánlani: a légeny tartalmazó chili salétrom. Ezt fejtrágyának kell használni és a harmatmentes időben a már kikelt vetés között kell elszórni. Megezik, hogy dacára annak, hogy a vetés alá superfoszfátot alkalmaztunk, a növény még se mutatja annak hatását, — mert talán a talajban kevés volt a nedvesség vagy légenyben szegény volt — ekkor chilisalétromhoz fordulunk. Chilisalétromból kat. holdanként 50—80 kg. kalászosoknál, — burgonya, répa, szőlő alá 80—100 kg-mot kell elhinteni. A chilisalétrom ára métermázsánként 28—32 kor. között váltakozik. A műtrágyákkal folytatott kísérletezések mutatják, hogy azoknak igénybe vétele nagyon is kifizeti magát, mert a föld hozamának a jövedelmét — levonva a műtrágya árát — holdanként 40—50 koronával emeli.

Nagybélcei és vidékének kisgazdái már eddig is itt-ott igénybe vették a műtrágyát, de a lelketlen ágensek által nem egyszer becsapva voltak. Így a superfoszfát foszforsavának legkisebb tartalma 16%. És megesett, hogy az ágensek által liferált superfoszfátban alig volt 1% foszforsav, sőt néha ennyi sem! Nem csoda, ha a nép ilyen csalások után sok helyen húzódozik a műtrágya alkalmazásától. A „Mezőgazd. termények és cikkek hamisításának tilalmáról“ szóló 1895. évi 46. tc. előírja a műtrágyák forgalomba hozataláról, hogy a műtrágyát tartalmazó minden egyes zsákon jelezve kell lennie, hogy az 16, 18, 20% tartalmú. Dacára ezen intézkedésnek Galicziából a felvidéki megyékbe évente igen nagy mennyiségű hamisított műtrágya jön forgalomba, a melyet a lelketlen galicziánerek különösen a tudatlan falusi kisgazdákat szokták boldogítani. Ennek megakadályozása céljából, a Műtrágyát Értékesítő Orsz. Szövetkezet igazgatósága a nagybélcei gazdakört megbizta, hogy a nyitrai vidéki és a nagybélcei vidéki kisgazdák számára ő rendeljen ezentúl a fenti szövetkezetnél a szükséges műtrágyát. S hogy ezt a gazdakör megtehesse, szükséges, hogy a kisgazdák minél előbb nála szükségleteiket bejelentsek. Megemlítjük még, hogy Németbirodalomban évente 500 ezer, Olaszországban 120 ezer és hazánkban alig 15 ezer vagon műtrágya használatik fel a gazdasági célokra.

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Köszönet.

Az újév alkalmával kötelességemnek teszek eleget, midőn köszönetet mondok és boldog újévet kívánok a méltóságos és főtisztelendő uraknak, valamint minden kegyes pártfogómnak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítették és kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre fentartani. Reszemerlő törekvésem leendő után is a már 46 év óta fennálló üzletem elismert jó hírnevét megóvni s a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni.

Hódolatteljes tisztelettel 188. 1—1.

Oberbauer A. utoda Kronberg József

a Ferencz József-rend lovagja, egyházi felszerelés-gyáros, Budapest, IV., Váci-utca 41. sz., Klotild kir. hercegasszony 6 es. és kir. fens. udvari, budapesti, váci központi és egyházmegyei, pécsi, nyitrai, gyulafehérvári, székesfehérvári, győri oltáregylet szállítója. — Elismert megbízhatóság, szolid és pontos kiszolgálás.

Irodalom.

A Divat Szalont, első és legszebb asszony-újságunkat ajánljuk olvasóink figyelmébe. Minden családó a legtejjesebb megnyugvással viheti be otthonába, mert e díszes kiállítás, tartalmas és érdekes füzetekben minden kéthetben igazi jóbarát előtt nyitja ki a kapuját. A Divat Szalon oktatója, segítője és mulattatója minden asszonynak, minden lánynak és a takarékoság, a szorgalom, az otthon szeretete, megbecsülése, a gyermekgondozás megkönnyítése és a legnemesebb szellemi szórakozás az, a mivel olvasóit elárasztja. Közleményei fölött nem kisebb iróni, mint Szabóné Nogáll Janka örködik és munkatársainak díszes nevsorában ott vannak mindazok, kik e lappal egyidejűleg — huszonkét esztendő alatt — lettek az olvasóközönség kedvencei. A divat, melyet magyarul, józan komoly, a magyar gazdasági viszonyokhoz illő és a mi szellemi fejlettségünk-

Kitüntette az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET“ nagy ezüst érmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVAT CIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

184. 1—0.

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világiállításon kitüntetve.

Ajánlok téli finom vajkörtét, érik decemberben és januárban 5 kilós pósta kosárban

gondosan csomagolva K. 3— fillér áron az itteni postán feladva. — Tavalyi és ideai termésű zabori boromat megvételre ajánlom. Szives megkeresésekre előnyös ajánlattal szolgálhatok.

PÉCSÉDE szőlőbirtokos és NYITRA. fűszerkereskedő

128. 15—52.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félparókákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 15—52.

Vesz vágott és kifésült hajat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket; hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Nagy választék hajháló, hajbetét és kész hajfonatokban.

Szolid és pontos kiszolgálás!

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4. (SZARVAS-SZÁLLÓ MELLETT)

KARÁCSONYI VÁSÁR 1909.

Őszi és téli ujdonságok úri és női divat cikkekben.

Asztalneműek, fehérneműek s más sok hasznos ajándék tárgy.

Az összes nyári és téli mosó továbbá női gyapjú kelme

..... **maradékok mesés olcsó árakban.** .....

Köztudomású, hogy a legutóbbi hetekben a legtöbb ruházatkészítési cikk 10%-al drágult meg, a közel jövőben újabb áremelkedések várhatók. — Cégem még idejekorán nagy mennyiségű árukat szerzett be s így míg ez a készlet tart, az összes áruk, a régi **rendkívüli előnyös árakban** kerülnek eladásra.

136. 9—0.

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

158. 7—10.

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó esavárig.

Javításokat elfogadok.
Árjegyzék ingyen.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 52—52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben egy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

A NYITRAMEGYEI SZEMLE KARÁCSONYI MELLÉKLETE

KARÁCSONY.

Karácsonyi ének.

Irta: **Köváry Kaffehr László.**

Óh be sokszor zengtem éneket már
Büvös-bájos ünnep, én neked!
Várva-vártam jöttödét én mindig,
Akkor zengvén legszebb éneket.
A dicsőség s béke hymnuszával
Közeledtem zengve én feléd.
Dicsőítve, magasztalva, áldva
A dicsőség s béke Istenét.

Gyermek voltam, amikor először
Csengő-bongó rimbe szedtelek;
Óh, ez ének eszemben van most is,
Minden sora naiv s lány meleg,
Igy kezdődik: „Üdvözölve légy ma,
Szép karácsony, édes ünnepünk!
Mert meghoztad, amiért sóvárgánk,
Meghozta a békét im nekünk.”

És dalolva álltunk körül egy fát,
Mely ragyogva tündökölt felénk;
Óh mi fényes, óh mi drága volt az,
Ránézni is, alighogy merénk.
Szőkehajú, kékszemű kishábu,
Hetyke bajszú, dílcseg katonák,
Flóri könyve, aranydó, körte
Tündökölték a zöld ágon át.

És mint ifjú — óh — mint boldog ifjú
Szép karácsony zengtem neked én
Csudaszemű, barnahajú lányka
Gyönyörködött lantom énekén,
S míg kezem a lány fürtökkel játszott,
Ezüsthangon csendült a harang,
S térdrehullva mindaketten zengtük:
Dicsőség fenn s béke itt alatt.

Évek tüntek . . . s velük együtt eltűnt
Szülő, testvér és a jóbarát,
És kezem már nem simítja többé
Széled arcú lány selyem haját . . .
Mind eltűntek, a kiket szerettem
S velük együtt tűnt a hit, remény,
A harangszót egyedül hallok csak
Karácsonynak fényes éjjelén.

Oda állok kicsi ablakomhoz,
Hullámszik már a hívő tömeg;
A haragnak hívő szózatára
Siet egyre ifjú és öreg.
Kéz a kézben halad ifjú és lányka
Óh, tudom, hogy boldogok ezek . . .
Nézem őket, míg csak el nem tűnnek
S pilláimon fájó könnyü rezeg.

Úgy, úgy hullj csak, hullj csak könnyü egyre!
Hadd legyenek mások boldogok,
Amíg én itt szent karácsony estén
Vesztett üdvöm romján zokogok.

Imádkoznám, óh, de engem régen,
Régen megszűnt az ég áldani,
Imádságom: Jöjjetek hát vissza,
Ifjúságom tünde álmai.

S méla, édes col-hárfa hangon
Zokogásom közé dal vegyül:
„Béke! Béke! Béke mindenütt ma!”
Nem vagyok hát mégse egyedül.
Hisz a béke itt leng körülöttem,
Szép karácsony, meghozád te ezt!
Pilláimon könnyü sem rezeg már
S könnyü immár a súlyos kereszt.

S tán jövőre fehér fátyolod majd,
Meglehet, hogy siromon pihen, —
Óh — de ott is — megérezem, hogy itt vagy
Szép karácsony s üdvözöl szivem.
S míg az ajkam a Mindenhatóhoz
S annak fényes trónjához fel esd:
Üdvözöllek, gyermekként ma újra,
Üdvözöllek, szép karácsony est.

Tóparton.

Tóparton állok. Nézelem
Az apró hullám-gyűrűket.
Amint inognak nesztelen.
S egy könnyü akáclevelel
Próbálgatják erejüket.

Egy lepkeszárny érinti csak
S tükrén az is nyomot hagyott,
Szélvész, vihar se kelti fel,
Álmos, megdermedt fektiből,
Ha tükre egyszer megfagyott.

Zempléni Árpád.

Karácsony ünnepén.

Irta: **Barabás Béla dr.** orsz. képviselő.

A béke és szeretet ünnepe köszöntett be hajlékunkba.

Letesszük egy-két napra a munka köntösét, elvonulunk a mindennapi zajos küzdelem teréről, — ünnepi ruhát öltünk fel, megtisztulva érezzük szivünket a realis törekvésektől, átadjuk magunkat az édes otthonnak, a családnak.

A legszentebb gondolat, a legnemesebb érzelem forrása ott van a küszöbön belül, ott a család szentélyében, a hol legnagyobb az öröm, mikor az élet kezdődik s legmélyebb a fájdalom, midőn az élet befejeződik.

Kezdet és vég között oh mily vál-

tozatos az ember élete. Mennyi öröm, mennyi aggodalom és keserűség!

És ha örömünk van, ha a végzet mosolygó arca reánk derül, akkor a család az, mely velünk együtt érez, együtt örül.

Ha pedig a sors csapása jutott osztályrészül, ha a sivár lét telve van családsokkal, megtört reménnyel, fájdalommal; akkor lelkünk szomorú tárházát ismét a családi kör szentélyébe visszük be, ott talál az legbensőbb részvétre, ott van az enyhítő vigasz, ott van a szeretet, mely ébren virraszt felettünk.

Az a kedves családi kör, az az édes otthon, a hol megkezdjük az életet, a hol eljárszuk a gyermekevek gondtalan napjait, — örökre ott él lelkünkben a meglelt korban is, és akkor is, midőn már a természet közelebb-közelebb vitt a véghez, az enyészethez.

Miért oly fájdalmas, midőn akár kötelesség, akár hivatás kiszakaszt a családi körből, elvisz az édes otthonról messze, messze; — és miért oly édes az öröm, midőn újra eljő a nap, hogy ismét visszatérhetünk az édes otthonba, újra láthatjuk az édes apát, a drága jó anyát, a kedves gyermeket?

Nézzetek egymás lelkébe, egymás szemébe, ott van a tükre e fájdalomnak, ez öröme, — ott ragyog reátok a szeretet! — az a szeretet, melyet az Isten varázsa és teremtő ereje kitörölhetetlenül oltott be szivetekbe.

A karácsony szent estéje az egyedüli, midőn összeül a család apraja-nagyja, midőn a kicsinyek kipirosult arcáról, égő szeméből az öröm boldogsága ragyog le; midőn a nagyok tekintete komolyság helyett a szeretet melegségétől sugárzik, midőn örülünk egymás örömének.

És aki messze van az este, aki nem vehet részt az édes otthonnak, a családnak örömében, boldogságában, — az gondolatában, lelkében van itt közöttünk, — a szeretet varázsa, ez isteni kötelék, a család szentélyében legalább gondolatunkat, imádságunkat köti egybe.

Nem lehet boldogtalan az az ember, kinek szívét a családi körnek, az édes otthonnak szeretete melegíti. Ez a szeretet az élet talizmánja, ez a szeretet véd-angyalunk.

Ismét itt van egy karácsony, ismét megértük a szeretet ünnepét, ismét eldobtuk magunktól az emberi gyarlóságok oly sok hibáját, hogy megtisztult szívvel ünnepeljünk s felemelt lélekkel adjunk hálát az eget Urának. A hit fénylő világa támad fel szívünkben, eszünkbe jut, hogy emberek vagyunk, eszünkbe jut, hogy van Isten.

Mily másként fordulna az emberiség sorsa, ha a szent karácsony ünnepén a család kedves körében megtisztult lelkünket, érzelmünket kivinnénk a társadalomba is, az emberek közé. Az egyetértésnek, a testvériségnek meleg érzete embertársunkban nem az ellenérdek harcosát látná, hanem a közös cél elősegítőjét üdvözölné.

Gondolkozunk: nem olyan-e nagyban az emberiség, mint kicsinyben a család? Nem-e sokkal feljebb emel bennünket, nem-e inkább nemesít a szeretet?

A szeretet kiegyenlíti az ellenérdeket, összefűzi az embereket, — boldoggá, nyugodttá teszi az életet.

Ez a szeretet éljen szívünkben, ezt vigyük a család szentélyéből ki az életbe s ekkor dicsőség lesz égben az Istennek, földön pedig békeség a jóakaró embereknek!

A békemozgalomról.

Irta: Ziperovszky Károlyné a „Békeegyesület” alelnöke

Eszméink előre nyomulásában végre elérkeztünk oda, a honnan tulajdonképpen kiindulnunk kellett volna.

Az előre haladottabb államok kormányai és fejedelméi kezdték maguk hirdetni, hogy a folyton növekedő fegyverkezési terheket nem képes elbírnai az emberiség. Az 1897-ben és 1907-ben ülésező hágai nemzetközi konferenciáknak tulajdonképeni célja az lett volna, hogy ezen a bajon segítsen. Hogy ezen irányban eredményre nem jutottak, az reánk nézve egyáltalán nem volt meglepő. Ha oly országban kell utaznunk, hol minden pillanatban kilehetünk téve rablók támadásának, hol jogainkat senki sem védi, bizony mi sem hagyjuk akkor otthon a fegyvereinket. És így az államok is... addig, míg anarchikus viszonyban élnek egymással, míg bármely pillanatban kilehetnek téve az alattomos szomszéd támadásának... le nem mondhatnak védelmi eszközeikről. Arra pedig az államok még nem értek, hogy közös megegyezéssel egyszerre szereljének le. Nem is lehet a nemzetközi jogrend megalakítása előtt várni azt.

De éppen ebben az irányban nem kicsinylendő eredményeket ért el a két konferencia.

A nemzetközi választott bíróság intézményét megalakították és ezen intézmény már működött is több esetben, bebizonyítván így életrevalóságát. Ha csak azt a néhány esetet vesszük is, melyekben ezen bíróság ítélete a háborút feleslegessé tette, be kell látnunk már eddig, mily nagy szolgálatot tett az emberiségnek és nem értjük a lenézést, melyben a hágai konferencia munkálatai részesültek. Igaz ugyan, hogy sem az angol-bír, sem a japán-orosz háború kitörését meg nem akadályozták, de nem is állította azt senki, hogy az eddigi két konferencia már bevégzett munkát produkált.

A hágai választott bíróság csak fakultatív. Nem kötelező az államokra nézve, hogy vitás eseteiket ítéletének vessék alá. Az általános kötelező választott bíróság elve megbukott egy kis minoritás ellenállásán. Miután azonban az államok kötelezték magukat, hogy ezentúl minden hét évben összejönnek kiküldöttjeik és addig is tanulmányozni fogják ezen fontos kérdéseket, remélhetjük, hogy előbb-utóbb létrejön a nemzetek közti jogrend alapja: a nemzetközi általános és kötelező választott bíróság. Egyelőre örömmel látjuk, hogy egyes államok mind sürűbben kötnek egymással oly szerződéseket, melyekben már előre kötelezik magukat, bizonyos vitás kérdéseket, ha azok előfordulnának a hágai törvényszék ítéletének vetni alá. Ilyen választott bírósági szerződés az utolsó 10 év folyamán, közel 80 jött létre; az utolsó közöttük az Ausztriai Magyarország és az Amerikai Egyesült Államok közti szerződés, mely ez év január 16-án kötött meg.

Igen érdekes esete az ilyen szerződéseknek az, mely Chili és Argentina között jött létre. Ezen két nagy állam folytonos ellenségeskedésben állott egymással. A háborúnak nem szakadt vége. De a nép végre meguntta ezeket a túrhetetlen viszonyokat és kényszerítette a két állam kormányát, hogy választott bírósági szerződést kössenek.

Ezen szerződés 1902-ben jött létre és a két állam mindjárt hozzá is fogott a részleges leszereléshez. Katonáik nagy részét haza küldték és hadi hajóikat eladták. Az így felszabadult óriási összegeket közhasznú munkálatokra fordították, olyanokra, melyekre azelőtt sohasem jutott pénz. Kikötőket építettek, mocsarakat száritottak ki, utakat csináltak, kórházakat, iskolákat, egészséges munkáslakásokat építettek stb. A feleslegessé vált ágyúkból pedig egy óriási Krisztus-szobrot öntöttek, melyet 1903. március 13-án nagy ünnepségek között állítottak fel az Andes-hegység egy magas csúcsán a két ország határán, 13,000 lábnyira a tenger színe felett. A két állam lakossága, mely eddig gyűlölte egymást, most együtt ünnepelt és ujjongva olvasta a szobor talapzatába vésett szavakat: „E hegyek hamarabb összedőlnek, mint Chili és Argentina népei elfeledik a fogadalmat, melyet Krisztus lábainál tettek.”

Amiket itt elmondtam, nem ábrándok, de megtörtént dolgok. És ha közönségünk tudomást venne róla, több bizalma lenne a békemozgalom jövőjébe és csatlakozásával elősegítené az eszme diadalát. De sajnós, lapjaink alig hozzák, a közönség pedig nem is olvassa az ilyen békehireket.

Az átlag újságolvasó csak a szenzációt keresi, ebben pedig nem versenyezhetünk a japán-orosz háborúról irt cikkekkkel. És bár nem rég tréfából, de komolyan is szemünkre vetették, hogy nem tettünk semmit a szerb háború veszedelme ellen, most, mikor ez a veszély elmúlt, senkinek sem jutott az eszébe ezt csak egy kis részben is a nemzetközi békemozgalom érdeméül róni fel. Már régen felpanaszolta azt Stuttnér báróné, hogy a közönség csak azokról a háborúkról tud, a melyeket meg nem tudunk akadályozni, de azokról a sokkal számosabbakról, amelyeket habár csak közvetve is megakadályoztunk — nem tud semmit. Kár, hogy így van, mert a szkepticizmus ezen légkörre igen árt a mi fácskánk fejlődésének. Azért is fáradoznak a békeeszmé hívei első sorban azon, hogy ezt a bizalmatlanságot megszüntessék. De ez a legnehezebb munkánk.

Mi azonban elferdítések és felreértések által meg nem zavartatva küzdünk eszméink diadalaért. Fegyvertársakat keresünk a társadalom minden rétegében. Várjuk, hogy hozzánk csatlakozzanak mindazok, kik Armény és Ormusd küzdelmében a világosság diadalát óhajtják és remélik. Mi, kik hiszünk a fejlődés törvényében, tudjuk, hogy győznie kell.

Szeretnők, hogy az emberek megértsék ami munkánk célját. Nem akarjuk mi a napnak mondani: „Nap kelj fel.” Fel fog az kelni úgy is

Mi csak a felhőket akarjuk elűzni, melyek megakadályoznák, hogy áldó sugarait az emberiségre hintse.

Nehéz utakon.

— Irta: Galó Mihály. —

— Isten veled édes fiam — így hangzik fel a szerető anyának utolsó szava kedves gyermeke elválásánál. A szülői szeretet meleg csókjaival még egyszer elhalmozza, még egyszer karjaiba zárja magzatát, hogy aztán hosszú időre nélkülözze. Gyengéd meghatottság vesz erőt a gyermekben s fájdalom könnyekben tör elő, melyek most az anya és fia arcáról mint egy forrásban találkoznak. Tehát igazán válnia kell?

Valóban, el kell hagynia azt a drága otthonát, hol mostanáig oly boldog perceket töltött, hol az édes anya szeretetétől, az apa gondoskodásától körülárnyékozva élte örömteljes és gondtalan napjait. Bucsút kell mondania annak a vidáman hőmpölygő kis pataknak, melynek kristály tiszta vizéből határtalan örömmel fogdosta horgával a benne fickándozó ezüstpikkelyű halacskákat. El kell válnia attól a kedves kerttől, melyben gyakran elszórakozott, midőn édes anyja az oda nem való gazt gyomlalta; attól a kerttől, melyben gyakran a feléje mosolygó virágokból csokrot kötött és örömtől repeső szívvel nyujtotta azt édes anyjának, ki mindannyiszor csókkal jutalmazta meg ártatlan gyermekét. El kell hagynia azt a különféle mezei virágoktól tarka rétet, melyen oly gyakran katonásdit játszott társaival, avagy láncba fűzte a gyermekláncfüvet.

Nehéz a válás s mégis meg kell lennie.

Elérkezett immár az idő, midőn Béának is tanulmányai folytatása végett a csendes falusi otthonát a város zajával kell fölcserélnie.

A válás órája ütött már. Béla kibontakozva szerető anyja ölelő karjai közül, bucsút mondva minden emlékenek, felül a reá várakozó kocsi s édes atyjával megkezdi útját a kitzűzött célja felé...

Benső fájdalomtól megtörve szótlanul ül a fiú az atya oldala mellett, némaságát csak néha-néha törli meg egy szive mélyéből előtörő hangos sóhaj. A családi tűzhely kedves s előtte oly ismeretes helyei lassankint eltűnőnek; a gyöngye ködfátyolon át, mely Béla szeme előtt lebeg, már csak homályosan veszi ki boldog otthonának kedvelt helyeit. Utójára visszanez, kendőjét magasan lobogtatva még egyszer bucsút mond a felejthetetlen szülőföldnek és az ismeretlen tájakon csakhamar eltűnik.

*

Szép nyári reggel van. A felkelő nap tüzes korongja már előbuvik a távol fényben uszó hegyek mögül; tündöklő sugaraival bearanyozza a tájat. A mező, határ virágai felébredve édes almukból felnyitják apró kelyhüket és kellemes illattal töltik el az egész vidéket. A fészkek kedvelt lakói üdvözlő dalaikkal fogadják a ponpásan felkelő napot; fölvidámítják a rétet, az erdőt.

Minden örül az életnek s hálattal szívvel mond dicséretet a Mindenható végtelen jóságáért a halandó. De ki volna az a halandók közül, ki mély éjjeli álmából felébredve nem borulna le a jóságos Isten zsámolya előtt és hálát nem rebegne, hogy ismét felébresztette a nap jótékony melegének élvezésére és lelki üdvének további munkálkodására?...

S ime, itt utazik egy ártatlan ifju, a ki atya oldala mellett szótlanul ül a kocsi s a kiben a mi Bélánkra ismerünk rá. A természet ezen remek alkotásának szemlélése ma nem kelti fel Béla szívében azt az örömet, melyet máskor érezni szokott. Gondolatai messze kalandoznak; merően maga elé néz, semmire sem ügyel, csupán gondolataival látszik foglalkozni. Eközben halad az idő s a koci gyorsan közeledik a kitzűzött hely felé.

A gondos apa, ki egyetlen fiának jólétét s jövőendő boldogságát melyen szíven hordja, nem szűnik meg jó tanácsainak özőnét a fiura árasztani s figyelmeztetni őt jövőjének érdekében. A fiu hallgatja atyja intéseit anélkül, hogy egy szót is szólna. Ily huzamos szórakozás közben azt sem veszik észre a mi utasaink, hogy a nap pályájának delelő pontján már áthaladt és étel után is kellene látni, melynek szükségét úgy ők, mint állataik is érezték. Hogy ne vesztessék az az időt, nem állapodnak meg hiszen már úgy sincsenek messze a kitűzött céltól.

Délután három óra felé járt az idő, midőn Hegyesy ur Szigetköz városába érkezett s mint-hogy már ismerős a városban, gyorsan, gyorsan végezte el a teendőit. Bélának tartózkodási helyét nem szemelhetett ki biztosabb helyet, mint épen a városi fiuintézetet, hol — mint mondani szokta — mentve van a világ csabításaitól s egyszersmind ott érzi magát legjobban.

Midőn Hegyesy ur teendőit a legpontosabban elvégezte, fiúra atyai áldását esdve ki az egek Urától utoljára figyelmeztette:

— Édes fiam, a mit útközben lelkedre köttem, ne felejtse el soha, akkor mindig jó uton haladsz, akkor örömet szeresz szüleidnek és az Isten is segítő társad lesz. — Majd bucsusókot nyomott gyermeke piros, finom metszésű ajkára s eltávozott...

Béla, ki édes szülők szeretetétől boldogítva mostanáig a családi otthonban töltötte gondtalan napjait, érezni kezdte, mi is az a szülőföldtől való elválás. Az idegen környezet, az a szokatlan városi zaj, az intézetnek ezen szokatlan eltérő s megszabott rendje csak fokozta Béla honvágyát. Azonban mindez nem tartott sokáig. Lassan-lassan hozzászokott új otthonának rendjéhez, az idegen környezethez és a vidám társak között csakhamar felderült a régi kedélyállapota. A multnak emlékeit elfeledte ugyan, de édes anyját soha sem téveszti szem elől; bajában, kétes helyzetében mindig drága szülőjének útmutatása szerint cselekszik és jó tanácsait nem veti ki szívéből. Így azután a boldog szülők mindig jó és örvendetes hírt hallottak gyermekükről s a szerető anya nem feledkezett meg naponként ostromolni az egek Urát azon kérésével, vajha egyetlen gyermeke sohasem térne le a jónak ösvényéről.

Mulik az idő. Évek évek után tűnnek le a feledés mélyeségei tengerébe. A sors keze biztosan kimérve a teremtmények utait, sok mindent megváltoztatott ezen idő alatt.

Este van. Az ég szép azurkékjére ólomszürke fátyol nehezedik. A nap nyájas sugarai bucsut intenek a földnek s leáldozott a nap. Szigetköz városának zajos utcái mind némábbak lesznek, ünnepies csend honol mindenfelé s minden nyugvóra tér. A néhány órával ezelőtt oly fényesen kivilágított városra sötétség fátyola borul; sehol egy lény, kihaltak látszik minden...

Csupán egy ház ablakaiból tör ki még mindig fényes világosság az utcára. — Valjon mi történik ott? — Átlépve a ház küszöbét egy izléselesen berendezett, kényelmes szobában találjuk magunkat; tekintetünk egy a pamlagon heverő s mely gondolatokkal foglalkozó ifjura esik, ki hirtelen felegyenesedve görnyedt helyzetéből nyugtalanul jár fel s alá, közbe-közbe megáll s heves taglejtés kíséretében érthetetlen szavakat ejt ki. Mogyorva tekintete, sápadt arca elárulja, hogy idők óta nagy viharok dülnek lelkében.

Ugyan ki lehet e megtört s dult lelkű ifju, mit jelent ez a nagy nyugtalansága? Közelebbről megszemlélve arcvonásait, észrevesszük, hogy ezzel az ifjuval már találkoztunk valaha az életben, amikor még menyeei béke honolt szívében, boldogabb napokat élt, mint most. S valóban nem csalódunk, mert benne az előttünk ismeretes Hegyesy Bélára ismerünk, ki évekként ezelőtt a szü-

getközi fiu-intézetben végezte tanulmányait s ki szorgalmával, példás viseletével boldogította a szülőket, mint egyetlen gyermek.

De mi lehet az oka, hogy az akkor oly nyílt s derült homlokot most a nyugtalanság és vesződség redői szántják fel? Mi lehet az oka, hogy az azelőtt oly élénkpiros arcnak üdeségét a sápadtság komorsága váltotta fel?

A hosszú idő leforgása alatt megváltozott a mi Bélánk lelkülete is. Most hogy az alsóbb iskolák befejeztével megnyiták előtte a reményteljes jövő kapui, feltárult előtte egyszersmind a bűn örvényébe vezető ut is.

A világi csabításoktól elkapott ifju az élvezetek mámorában meglepedkezett édes anyja intőszavairól; rossz barátjai hizelgő szavaira hallgatva és az ő példájuk után indulva letért az igaz utról.

Meglepedkezett kötelességéről, elhanyagolta tanulmányait s csupán cimboráival törődött, kik napról napra mélyebben vezették be a világi élvezetek tömkelegébe, s előidéztek szomorú sorsát.

Most is csak rövid idő hiányzik az éjféltől s Béla oly türelmetlenül várja e néhány pillanat leforgását, hogy megkezdhesse cimboráival a megszokott dorbézolást.

Távolról tompa lépések zaja hallatszik.

— Ah végre jönnek már! — kiált önkéntelenül a nyugtalankodó ifju, sietve nyitja fel az ajtót, hogy üdvözölhesse társait. Csalódik; cimborái helyett egy távirtdai egyenruhába öltözött embert lát maga előtt, ki sürgőnyt nyújt át és távozik... Reszkető kézzel veszi át, s ingadozó lépésekben támolyog szobájába. Pamlagra veti magát... nincs elég ereje a kezében levő papiros felbontására... de mégis erőt vesz magán, izgatottan felbontja... — Istenem megérdemeltem! — imígyen tör elő fájdalma, mereven maga elé néz, majd remegve a pamlag tamlájára borul s keservesen zokog...

Ime a megtérés pillanata. A jó Pásztor rátalál tövisek között fennakadt báránkjára, kimentti ebből a veszélyes helyzetből; vállain viszi haza az elveszett, de megtalált bárányt, hogy ez elfogalhassa jó Pásztorának aklában a számára fenntartott helyet.

Hosszú zokogás után mint egy tébolyodott ugrik fel, fájdalmas hangon az örök hazába távozott édes anyjához beszél:

— Anyám, egyetlen jó anyám, hogy is feledhettem el intésedet, mint is hagyhattalak el? — Ah de mit is ér most töprenkedésem, késő a bánat, te már a rideg sirban nyugszol fiadtól elhagyatva, megtagadva. — De még sem késő!... — majd térdre hullva tovább folytatja: — Anyám, drága jó anyám van-e még rossz utra tért, de megjavult fiad számára bocsánat anyai szívedben? Halld jó anyám kínos panaszaimat, küld el onnan a boldogok honából áldásokat azon ígéretre, hogy árván maradt gyermeked ezentúl úgy intézi elte folyását, hogy örömmel s meglegedetten tekinthetsz le onnan az egekből elveszett, de megtalált fiadra!

Az idő éjféltre jár. Végre az oly soká és epedve várt társak megérkeznek, de Béla látása mehökkenti és szétszórtja reményüket. A megtért ifju elbeszélve a vele történeteket a társak jelenlétében, bucsut mondva az eddig folytatott életnek azzal a szándékkal sietett másnap az indóház felé, hogy éjjel tett fogadását felejtethetlen anyja sirhalmán még egyszer megújítsa, s a drága szülő bocsánatát kiedsje.

Nehéz utakon járt, de áldott anyjának hűség- és őrszelleme elvezette a tévelygőt a biztos ösvényekre, a nyugodt életboldogság virányaira.

A Gyöngyőr.

A gyöngy tudvalevőleg bizonyos kagylófajokban képződik, még pedig vaiószínűleg úgy, hogy a kagyló valamiképp megsérül, vagy valami idegen

tárgy szorul teknői közé, melyet aztán apránként finom mészréteg vesz körül. Olyan formán, mint mikor meszes vízbe valami tárgyat állítunk, pl. a margitszigeti melegforrás vizébe, — ezt is időmulva mészkéreg vonja be. Több hazai fürdőknél szintén tapasztaljuk ezt a jelenséget, hol apró kosarakat s egyéb tárgyakat szoktak a vízbe rakni, hogy azok mésszé váljanak, illetőleg mészréteggel borítódjanak be.

Csak hogy a kagylóból (a folyamainkban is élő efféle állatot „békateknyő“-nek hívják) — kiváló mész egészen más, amennyiben gyönyörű szintájéka van s ezért olyan becses.

A gyöngytermő kagylók legnagyobb része a melegebb tengerekben él. Leggazdagabb telepük a Persa-öböl, hol vagy 30 ezer ember foglalkozik halászatukkal és a további kezeléssel.

A halászat bevégeztével a bárkák visszatérnek a parthoz, hol a tulajdonképeni gyöngykeresés veszi kezdetét. Minden egyes kagylót felfeszíteni és átvizsgálni lassú munka lenne, azért az egész zsákmányt kisebb gödrökbe teszik, hogy a kagylók a víz hiány miatt elveszenek. Ha az állat megszűnt élni, a két teknő magától szétnyílik. A további eljárás nagyon egyszerű; az egyes kagylóból kiszedik az állatot s gondosan megvizsgálják, nem rejt-e magában gyöngyöt. Az összegyűjtött gyöngyöket több, fokozatosan ritkább szítán kirázzák s így az osztályozás általánosan elfogadott nagyságfokozatok szerint hamar megtörténik.

Ékszerű, nevezetesen felfűzve, csak a legnagyobbakat és a közepnagyságúakat használják; a kicsinyeket súly szerint adják el.

A gyöngykagyló telepek épen úgy mint az osztriga telepek nagyon sokat szenvedtek a rendszertelen halászat következtében.

Kondacsinál 1795 előtt a gyöngykagyló telepek több mint három millió forintot jövedelmeztek Hollandiának s bár Kondacsi még jelenleg is egyike a legnépesebb telepeknek, jövedelme már jelentékenyen alább szállt.

A panamai, margaretai és cubaguai telepek úgyszólván egészen tönkrementek. Spanyolország, Ferdinánd, V. Károly és II. Fülöp idejében több milliót érő gyöngyöt kapott amerikai gyarmataiból, hol a gyöngyhalászat gazdag városokat teremtett. Cartagenában (Spanyolország) hajdan több utca kizárólag gyöngykereskedésből állott.

Második Fülöp spanyol király Panamából egy 14,000 aranyra becsült gyöngyöt kapott. Második Rudolf koronájának főekességét is egy világhírű gyöngy képezte, melyet később X. Leó pápa 88,000 tallérért vett meg. A volt angolkeletindiai társaság tulajdonában egy több láb hosszú gyöngyfűzer van, melynek minden egyes szeme 200 font sterlinget = 4800 koronát ér.

Az amerikai telepek közül már csak Cerralbo és Pichilínque, a kaliforniai tengeröbölben bírnak jelentőséggel. — Ide, hol a tengerfenék kagylókkal és koralokkal van borítva, évenként kétszáz hajó jár, melyek némelyike 200 ezer dollár értékű gyöngyöt visz magával.

Bahrain szigetén a gyöngyhalászat évenként tizenkét millió koronát jövedelmez.

A gyöngy korántsem egyedül a tulajdonképeni gyöngykagylóban képződik. A kagylók közt még található néhány, melyben már szintén akadtak gyöngyökre. Az óriás kagyló, melynek teknői két, egész három méternyi kerületűek, szintén gyöngytermő, csak hogy ezen gyöngyök korántsem találhatók oly gyakran, mint az igazgyöngy s értékük sem oly nagy, mint a valódi nemes gyöngy. Párisban Rotschild báróné tulajdonában is van két ily gyöngy, melyek mindegyike tyuktojás nagyságu körte alakú s szép rózsaszíne játszó. Értékük szintén igen nagy, de ezt inkább különös voltuknak, mint szépségüknek lehet tulajdonítani. Közép- és északi Európa homokos és köves medrű hegyi patakjaiban is él egy kagylófaj, — mely szintén gyöngytermő képességgel bír s gyöngyei szépség és színjáték dolgában gyakran

kiállják a versenyt a keleti gyönggyel. Drezdában a szász királyi muzeumban nagyon szép és értékes gyűjtemény található ilyen folyami gyöngyökből.

Különben nemcsak a gyöngynek van nagy becsé, hanem sok kagylónak héjja is értékes a műiparra nézve. A kínaiak papír vékonysága lemezeket fejtenek belőle s e lemezekkel ében és mahagoni faárukat díszítik.

Franciaország évenként átlag 500,000 kilogramm gyöngyházat használ fel.

Természeti emlékeink védelme.

Nagyon itt volt az ideje, hogy társadalmi és hatósági védelembe vegyük természeti emlékeinket.

Kegyeletünk még élettelen tárgyak gyűjtésére és gondos őrzésére szólít, hogyne kellene hát természeti emlékeinket őrizni, melyekhez nagy emlékezetes történelmi események kapcsolódnak? Nem mondanók-e barbárnak és gonosztevőnek azt az embert, aki dinamittal, (mert fejszével nem bírta vele), robbantáná szét Csák Máthé *bajmócsi* hársfáját, melyet a Mátyusföld zsarnok ura 1301-ben ültetett, mely alatt a husszita eretnekek mondták el lázító szónoklataikat, a hol Bocskay István a kuruc felkelővezér fejedelmi sátorra volt, mikor párthiveivel ott országgyűlést tartott. Ez alatt a vén hárs alatt ütötték fel II. Rákóczi Ferenc fejedelmi sátorát, mikor hosszú harcok után megpihent. Hatszáz évet túlhaladt már e sok vihárt látott és most is gyönyörűen diszló hársfa és bizonyosan nem akadna ember, a ki pusztulását megindulás nélkül hallaná. De ez csak egy természeti emlék. Buhócson van Mátyás király hársfája, melyet „az igazságos“ maga ültetett. És a zborói hársak? Rákóczy méla ábrándjainak, nagy hazafias terveinek e gyönyörű színhelye? Bartók Lajos lantjáról szól ez a költői tiráda:

„Vegyülve itt fenyők gyász illatába
A hársfa virágok lelke leng elő;
E hársfához kötötte paripáját
A fejedelem s táborozó bajnokai.
Zászlóit e lombok közé plántálták
S téptek virágát harcra szállva ki.“

A zborói hársfák maiglan is szépen diszlenek. Legenda beszéli róla, hogy valamikor régen egy erdei fatolvaj az egyik hársat ki akarta vágni. Az első fejszecsapásra vér serkedezett a sérülés helyén s riadtan szaladt el a tolvaj s lett ezentúl a falu eszelős bolondja ettől a perctől kezdve. Valahányszor bajban van a nemzet, a néphit szerint Turul madár rá száll a zborói legnagyobb hársra s onnan vigyáz a magyar nemzetre. Vajjon a Turul madár ott ül-e most?

Ugyancsak a néphit tartja, őrzí apáról fiúra azt, hogy a Vajka község határában lévő somfákat Szent István király maga ültette. Nagy arnyas lombkoronát ad az a szilfa, mely a tiszolcz-murányi országot mellett, a Taraczka patak közelében van. Kedves történet fűződik ehhez. Wesselényi itt látta meg a murányi vénuszt, Széchy Mariát. Kivételes helyzetben. A murányi vár hőselekű asszonya fehér paripán jött ide a néphit szerint, hogy a Taraczka hús vizében megfürdjék. Ezzel kezdődik a két ellenfél szerelmi regénye, melyet a népképzőlet naiv, de egyuttal megindító dalokban őrzött meg. A cserhalmi tölgyek legendáját is tudjuk. A győző sereg tölgyleveléből, mely a kucsmáról esett le, nőtt ki a maig viruló cserhalmi gyönyörű tölgyes. Királya az a hatalmas fa, mely Szent László harci sisakjáról hullott le.

De mennyi olyan kedves emlékünknél van, melyek nagy költőinkre emlékeztetnek. Eperjesen van egy fa, a melybe Petőfi sajátkezűleg véste nevét. Kisfaludynak kegyeletesen őrzik Csobáncz várában ültetett diófáját, melyről egyik szép regéje szól. A helikoni ünnepek alatt 1818-tól kedves és elmaradhatatlan szokás volt a résztvevőknek egy-egy fat ültetni. Kazinczy fája ma is szépen diszlik. Berzsenyi fáját külön mutogatja a kegyelet; Arany tölgyesei a Szent Margitszigeten em-

lékeztetnek az „Őszikekre“ a költői alkotmányt e mélabús dalaira.

Ezrekre megy történelmi természeti emlékeink száma. Ha még mindig gazdagok vagyunk ezekben az emlékekben de sajnos ezrével pusztultak el emlékeink. Nálunk semmilyen irányban, védelemben a természeti emlékek nincsenek. Egy-egy új vasut, egy-egy ipartelep, egy-egy új gazdaság-invesztáció könyörtelenül irtja történelmi és természeti emlékeinket, ezenfelül lassan, de biztosan pusztítja a gondozás hiánya miatt az idő. Ha olyan praktikus, lelkielgerjedésekre józanságánál fogva képtelen nemzet — mint a milyen az amerikai Egyesült Államok polgársága, — képes volt törvényes intézkedésekkel óvni, megvédeni természeti emlékeit: mennyivel szükségesebb ez minélunk, a hol századokra visszanező természeti emlékek gondozásáról, megvédéséről van szó, melyet az idő vasfoga úgyis pusztít.

Darányi a gyöngéd gondolat, hogy ez meg is történjék. *Kádár* Károly a természeti emlékek gondozásáról irt könyvében, nagy szeretettel valamint tárgyismerettel állapítja meg a természeti emlékek gondozásának szükségességét és módját. Mindenekelőtt szükség van történelmi és természeti emlékeink pontos összeírására és aztán azoknak a társadalom védő pajzsa alá való helyezésére. De ez még nem elég. Hatósági gondozó kezekre is szükség van. Mindezt moggyózően, melegen és szeretettel tárja elénkbe a szép jelentés, a melylyel megindul természeti és történelmi emlékeink fentartásának komoly és állandó munkája. Mert hogy a kérdés felszínre jutott nincs kétségünk abban, hogy a nemzeti kegyelet nem fog megállani, hanem egyetemes érdeklődése és szeretete még a mai zavaros napokban is talál módot, hogy történelmi emlékeinket se ember se idő ne pusztítsa. Emlékeztessenek azok századokon át a honfiai kegyeletre és magyar voltunkra.

Verner László.

Koldusvilág Olaszországban.

Torinóban nem régen egy öreg gonosztevő halt meg, aki úgy látszik irói tehetséggel meg volt áldva, mert jól megirt és igen érdekes emlékiratot hagyott maga után. A Stampa nevű újság részleteket közöl az öreg hátrahagyott írásából, a mely érdekes világot vet a kiirthatatlan és rendkívül elterjedt olasz koldus és gonosztevő szövetkezetekre.

Olaszországban — írja — a koldusok szervezete nagy és úgy lehetne mondani: mintaszzerű. A koldusok között igen sok a gyermekkorban levő. Ha a mezei munka szünetel, vagy kevesebb munkásra van szükség, akkor a koldusügynök bejárja a falvakat és kisgyermeket bérel. A gyermeket megvizsgálják, hogy eléggé tud-e szálnalmat kelteni és a vizsgálat eredményéhez képest különféle osztályba sorozzák be. Egy-egy gyermekért legfőleg tizenyole fillér bért fizetnek. A gyermek szülőivel szerződést kötnek és ebben a szerződésben mindig próbaidő van kikötve, valamint büntető határozatok arra az esetre, ha a fiú kötelességet nem teljesítene pontosan.

De a koldulás céljára nem csak bérelnek, de meg is vásárolnak gyermekeket. Az ár 2—10 korona közt váltakozik. Magát az emlékirat szerzőjét is így vásárolta meg hat éves korában egy öreg házaspár, a melynek azután hosszú éveken át dolgoznia kellett. A kolduláshoz szükséges fogásokon kívül elsősorban a tolvajlásra tanítják meg a gyermeket, fölteve, hogy ilyenféle tehetsége van. Előbbeni munkaadóinak vendégein kell próbát tennie Ha beválik, föl-zabadul és kiküldik az utcára. Kolduláskor a gyermeknek szálnalmat keltő arcot kell mutatnia, vagy testi fogyatékoságot tetetnie és szivettépőden kell könyörögnie és sirnia. Egészen kis gyermekeket, akik még fiatalok a tanításra, kitesznek a hidegre és éheztenek, amikor természetesen sirásuk szálnalmat kelt a járókelőkben. Ha a hideg és az éheztes nem

elég, akkor addig verik a gyermeket míg sirva fakad.

Egy vállalkozó, a ki egész sereg gyereket használt koldulásra, a szerencsétlenek hónaljába hegyes vasforgóccsal töltött kis zacskót kötött, úgy, hogy a gyermek, ha könyörögve kinyújtotta a karját, irtózatot fájdalmat érzett és nem meszterkelt jajgatásával mindenkit meghatott. A tulajdonképeni koldusszolgálatra legszivesebben beteg gyermeket bérelnek, vagy vásárolnak, hogy már nyomorult külseje is figyelmet keltsen.

Ha a kis koldust tolvajja is kiképezték, a szervezet felsőbb osztályába jut, és ettől kezdve nem használják többé koldulásra. Erejét, képességét nem pazarolják többé e mégis szűk keresztet. Most már a koldulás csak eszközzel szolgál neki, hogy a járókelők közelébe férközzék. Megtanul egész sereg szomorú történetet szüleinek nyomorúságáról, a maga nagy bajáról, és mindig azt darálja, hosszú úton át elkiseri az utcán sétálókat, keze ügyesen és észrevétlenül belenyúl a zsebükbe és kihalász belőle mindent. Az olasz gonosztevő világban nagyon szívesen alkalmazzák a gyermeket kémnek és őrtállónak. Mivel a szegény ember gyermeke Olaszországban amúgy is mindig az utcán tölti az idejét, feltűnés nélkül nagy területet kikémlélhet, hogy nincs-e a közelben rendőr és megbízónak észrevétlenül hirt adhat.

Egészen különös szolgálatra használta két gyermekét egy torinói öreg asszony. Ez az asszony a házasságtörés fölfelezésével foglalkozott. Ha a megcsalt férj bizonyítékot akart, fölkereste az asszonyt, aki elsöben is kikutatta a szerelmes pár rejtekhelyét, azután a gyermekeit becsmérszte a szobába, ahol a szerelmes pár találkozott. A gyermekek elrejtőzködtek a szekrényben, elbujtak az ágy alá és a bíróság előtt hiteles vallomást tettek mindarról, a mit láttak és hallottak.

A kis koldus csemetek felnöve, ritka ügyes, elszánt és gyakorlott gonosztevőkké válnak. S ez a kiapadhatatlan forrás is egyik oka, hogy miért nem lehet véget vetni az olasz bünszövetkezetek, a kamorra, maffia garázdálkodásának.

HIRDETÉSEK.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

SINGER

Varrógépek

Üzleteink által beszerezhetők.

Nyitra, Varmegyehez-u. 15.

Aki olcsón akarja fedezni
játék, baba és cukorka

szükségletét, különösen a
karácsonyi idényben
ne mulassa el megtekinteni

Brausteiner Mihály raktárát
Városház-tér és Bottyán-u. sarkán.